Elogium incomparabilium virtutum illius.

Non ita facile mente aſſequi licet, quomodo unus homo ſufficere poſſit tot curis, & actionibus, quot S. Franciſcus Paulanus. Solus erat anima naſcentis Ordinis ſui, mirum in modum, cum adhuc viveret, multiplex factus; undique velati Chriſtiani Orbis oraculum conſultus, omnibus reſpondet. Summi, & imi catervatim ab eo pro quovis infirmitatis genere quærunt ſubſidium, & cum gravi hac laborum aſſiduitate omnes fere, integraſque noctes in precibus traducit; non aliud habet cubile, quam lapidem, tabulamque. Vita ejus juge jejunium eſt; cruentis flagellis, ferreiſque aculeis præfixis diſcerpit ſuum corpus ejuſque indumentum, ſi proprio uti velimus vocabulo, cilicium eſt. Ita Caritatis igne æſtuabat, ut crucifixi intuitus, vel oculorum acies in cælum ſublata ſufficeret ad hoc, ut in extaſim raperetur; ejus autem erga Dei Matrem devotio adeo erat tenera, ut ad ſolam Sancti nominis ejuſdem pronunciationem lacrimis temperare non poſſet. *P. Croiſet in Exercitiis Pietatis.*

Gratiæ, & ſupernaturalia dona quæ Deus in Sanctum hunc effuderat.

Si judicium ferendum eſt ex conſiliis, quæ de S. Franciſco Paulano ſibi propoſuit Deus, hunc ille elegerat ut eſſet lumen ſæculi ſui, Magiſter Regum, Oraculum populorum, Galliæ Apoſtolus, & ejus Ordinis Patriarcha, cui nihil parvum eſt præter nomen, quod tandem eſt veræ magnitudinis ejus argumentum. Si conſiderantur lumina non vulgaria: quæ illæ in hujus animam effuderat, videtur nihil unquam ex theſauris ſapientiæ Dei tanto huic viro, ſecretum, aſconditumque fuiſſe. Neapolitano Regi imperii jacturam vaticinatus eſt, Ludovicus XI. vitæ finem, Carolo VIII. ea quæ vel proſpera, vel adverſa in Neapolitana expeditione erant eventura; Ferdinando Regi victoriam de Mauris referendam; Julio II. Supremam Romani Pontificatus dignitatem. Si de illius miraculis verba facienda ſunt, ſæculi ſui Thaumaturgus erat, non vulgaris cujus potentia ſuper naturam omnem late patebat. Super aquas tanquam ſuper ſolidam ſtratamque viam ambulabat; montes retrocedere jubebat; pendulas rupes ruere vetabat; ignem ignitaſque prunas, tanquam roſas attrectabat; ardentes ingrediebatur fornaces, quin læderetur; aeris tempeſtates mulcebat; in aerem raptus, ſublatuſque ipſo etiam Ludovico XI. ejuſque aula inſpectante manebat; mortuos ſuſcitabat; imperioſe morbos æque, ac dæmones extrudebat. Ejus præſentia, obtutus, verba, pedes, manus, veſtimenta, quidquid illius erat, miracula operabantur. Denique Caritatis nomen in ore ejus idem erat, ac virga Moyſis; in manibus hujus ſæpe illud proferebat; at nunquam eodem utebatur, quin inſigne miraculum aliquod operaretur. *P. Novet.*

Oratio ad S. Franciſcum Paulanum.

Sancte Vir quacumque Cæli ex parte Galliam proſpicias, nullus dubito, quominus illam ea, qua olim caritate amplectaris. Illam aſpectu tuo decoraſti annorum vigintiquinque intervallo; ibi pretioſas exuvias tuas reliquiſti; & quemcumque furorem, ac rabiem hæreſis in ſacras reliquias tuas exercuerit, ligno Crucis tuum corpus comburens, hoc eo ſpectavit, ut tibi poſt mortem ipſam martyrii coronam, toties a te, dum viveres, concupitam, compararet. Centies detraxiſti de cælo benedictiones in nos, in Reges, & Regna; tibi in præſentiarum neque minus poteſtatis eſt, neque caritatis, quam cum in hac vita verſareris. Per hanc igitur caritatem preces noſtras exaudi tu, qui caritati omnia conceſſiſti, & nihil unquam caritati negaſti. Eſto protector noſter, ſicut patrum noſtrorum fuiſti. Averte ea mala, quæ bellum, hæreſim, & vitium in hoc regno parere poſſent. Et pietas, atque pax nos æque ſanctos in terra, ac in æternitate beatos efficiant. *Idem.*

PRO SANCTI PHILIPPI NERII INSTITUTORIS CONGREGATIONIS ORATORII IN ITALIA PANEGYRICO.

MONITUM.

SUpremi Paſtoris providentia Eccleſiæ neceſſitatibus ſemper intenta in perſona Sancti Philippi Nerii præbuit eidem perfectiſſimum illius Sanctitatis exemplar, quam in illis requirit, qui ejuſdem præcipuam, ampliſſimamque partem conſtituunt, videlicet in Miniſtris Domini ad ſtatum hunc evocatis, ut eorum opera Sacerdotium ipſius efficiatur æternum.

Verum quidem eſt, omnem incomparabilis viri, cujus hodie memoriam recolimus, ſanctitatem in ſatis communium actionum ſerie, & in officiis ejus miniſterii, quo ſumma cum laude fideliter perfunctus eſt contineri: quæ omnia non tantum ſacri Oratoris eloquentiæ campum aperiunt, quantum Apoſtolicæ vitæ genus in arduis miſſionibus, & cœptis, quæ felicem eventum obtinuere: veruntamen dicere poſſumus virtutes, atque labores Sancti Philippi Nerii, quod in hominum oculis non adeo renident, non ideo minoris eſſe meriti apud Deum: zelumque ipſius in procuranda omnibus artibus plurimorum peccatorum converſione, reformatione morum in urbibus integriſque Provinciis, reparatione fervoris in Eccleſiaſticis; conſtantem ejus in laborioſiſſimis muneribus fidelitatem ac denique inæſtimabilem fructum, quem in Eccleſia tota retulit, eum iis etiam, qui præ ceteris Sanctitate floruerunt, coæquaſſe.

Animadvertendum eſt dumtaxat, 1. Cum Sanctus Philippus Nerius noviſſimis hiſce ſæculis vixerit, in laudem illius afferri non poſſe ſcripturæ locos, & Sanctorum Patrum auctoritatem, niſi per applicationem. 2. Quemadmodum illum in Eccleſia ſua poſuit Deus, ut eſſet exemplo præſertim Eccleſiaſticis, videri poſſint officia huic ſtatui inhærentia; per quæ magnus hic vir ſe ipſum ſanctificavit, Tomo II. Bibliothecæ Concionatorum, titulo Eccleſiaſticus.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Multiplex Orationum Panegyricarum hujus Argumenti Synopſis.

Suſcitabo mihi Sacerdotem fidelem: qui juxta cor meum & animam meam faciet: & ædificabo mihi, domum fidelem, & ambulabit coram Chriſto meo cunctis diebus 1. Reg. c. 2.

I. AD Sancti hujus elogium exornandum intueri poſſumus.

1. Diſpoſitiones, quas attulit, ut Sacerdotium reciperet; atque inde occaſionem arriperet oſtendendi quanam puritatis intentione ſe ſe terribili huic miniſterio debeant offerre, qui ad dignitatem adeo eminentem contendunt.

2. Oſtendi poſſunt Sacerdotii ipſius occupationes; ejuſque exemplo erudire illos, qui hoc munus ſubierunt, quod cum ſui non ſint, ſed Eccleſiæ, a qua vocati fuerunt, omnino ad ſalutem animarum debent incumbere.

Ad primum diviſionis punctum exornandum oſtendi poteſt, 1. Sacerdotii ſtatum reliquorum eſſe ſubIimiſſimum: 2. Nullum idcirco eſſe, qui majores diſpoſitiones requirat: 3. Sanctum Philippum Nerium, cui explorata erat Sacerdotii dignitas, ſemet eidem perfectiſſime præparaſſe. Sacerdotes nonne peculiari devotione pertinent ad Deum? nonne illi præ ceteris magis adhærere debent? Deo enim propiores ſunt per characteris ſui privilegium, & ceteris eſſe debent puriores. Deum orant, exorantque pro fidelibus, & apud Deum funguntur oratoris officio, adorabilem Salvatoris perſonam referentes. Offerunt, & Sacra Myſteria diſpenſant: oportet ergo ut ipſi omnium primi fructus eorum percipiant. Alios reprehendunt, ipſi vero eſſe debent irreprehenſibiles. Cum illis difficilius ſit poſt lapſum conſurgere, ita majori cura & metu innocentiam ſuam ſartam rectam debent tueri. Hæc enarratio duo probat, alterum Sacerdotii ſtatum ampliſſimum eſſe, alterum vero diſpoſitiones eorum, qui ad eum evocantur, eſſe debere ſingulares, pro ſtatus ejuſdem ſingularitate. Quæ duæ veritates his verbis continentur: *Suſcitabo mihi Sacerdotem fidelem, qui juxta cor meum, & animam meam faciet: & ædificabo ei domum fidelem, & ambulabit coram Chriſto meo cunctis diebus.*

Hæ conſiderationes S. Philippum Nerium a puero permoverunt; & Deus admirabilibus virtutis progreſſibus cor ejuſdem ad ea munera obeunda diſpoſuit, quibus eam deſtinabat. Quantumvis felix a natura ſortitus fuiſſet ingenium ad omnigenas ſcientias perdiſcendas, ad eas tamen incumbere maluit, quæ pietatem ejus fovere poterant. Correxit ſancta Scripturarum ſimplicitate ſuperbiam, quam humanæ ſcientiæ gignunt, & ex ipſis ſtudiis ſuis hauſit argumenta orationum, & exercitationis ſuarum virtutum. In lectionum ſuarum intervallo viſus eſt, modo in ſacelli alicujus angulo lacrimis ſuffuſus ad J. C. pedes prima amoris ſui, atque pœnitentiæ ſpecimina proferre; modo ſub porticu S. Petri in pauperum corona fidei rudimenta, & elementa Religionis tradere, in caritatis uſum impendere ſuæ paupertatis reliquias, & fructus, quos per abſtinentiam neceſſitatibus ſuis ſubtrahebat. Modo videbatur in Xenodochiis, ubi laboribus, ſermonibuſque ægrotantibus ferebat opem, eoſque juvabat iis viribus, quas mortificationes, & jejunia illi reliquerant. Ita virtutum ſuarum exercitatione S. Philippus ſe ſe ad Sacerdotium præparabat; ſed multo magis profecit, cum relictis ſterilibus ſcientiæ theorematibus, decrevit ſe nihil amplius ſcire velle, quam J. C. crucifixum, neque alia pati potuit lumina quam quæ ex oratione ſua percipiebat. Intima hæc, quam cum Deo habebat, conſuetudo, illi Sanctuarium aperuit, eique ſan-

ſanctam præbuit facultatem offerendi Omnipotenti Deo victimam cæleſtem pro peccatis hominum.

Pro altera parte oſtendi poteſt, 1. Sacerdotium non eſſe titulum inanem ſine muneribus ſuis, atque laboribus; ſed immo eſſe miniſterium repletum plurimis officiis, quæ eſſentialia ſunt, ac non ita facile adimplenda. 2. S. Philippum tamquam dignum miniſtrum perfecte omnibus hiſce officiis fuiſſe perfunctum. Harum veritatum altera probatur verbis Apoſtoli ad quemdam Epiſcopum: *Tu vero vigila; in omnibus labora*: (*2. ad Timoth.*) Ita enim Paulus Timotheum hortatur, ut ſe ſe in vocatione per J. C. gratiam confirmet, & laboret veluti miles Filii Dei merens ſtipendia: *Opus fac Evangeliſtæ*. Modo Evangeliſtæ munera obiens, modo puræ fidei doctrinam conſervans, eamque cum timore & prudentia diſpenſans: *depoſitum cuſtodi*. Ad alteram vero probandam ſatis eſt S. Philippi vitam percurrere, ut innoteſcat illum fuiſſe operarium Apoſtolicum, ipſis Eccleſiæ primordiis digniſſimum; vocationi ſuæ intentum, quam operibus ſuis certam ſtudebat efficere. Oſtendendum eſt omnem vitæ ſuæ curſum ſeriem fuiſſe operum miſericordiæ & caritatis, nunquam laboribus feſſus; ac ratus ſe omnibus debitorem eſſe, ut omnes lucretur. Nonne hæc imago eſt Sacerdotis, qui ſemper ſecundum Evangelii legem ambulavit, Sacerdotis ſecundum cor Dei? *Suſcitabo mihi Sacerdotem fidelem, qui juxta cor meum, & animam meam faciet.* 1. Reg. cap. 2. *Flechier.*

II. *Dedit illi Deus fungi Sacerdotio, & habere laudem in nomine ipſius.* Eccleſ. 45. Deſtinavit illum Deus Sacerdotii miniſterio; ille vero hoc titulo prorſus peculiarem laudem promeritus eſt. Si vocatio ad Sacerdotium electio eſt peculiaris, qua Deus perſonam aliquam ſecernit in miniſterium ſanctiſſimum, atque ampliſſimum, quod ſit in Eccleſia: ſi illi, quos ad ſe ipſum evocat, hac fruuntur felicitate, quod proprius ad ſupremum univerſorum Dominum accedunt, qui quotidie in eorum manibus renaſci dignatur; ſi ſunt illius portio, & hereditas, quemadmodum loquitur Deus in Scripturis; ſi eliguntur, ut ſupremam exerceant poteſtatem in corpus ejus naturale, & myſticum; ſi, ut aperiant Cælum fidelibus per facultatem quam Miniſtris ſuis tribuit, in eorum manu conſtituens claves illius; ſi denique, ut ſapienti diſpenſatione Sanguinem J. C. diſtribuant; dicite quæſo, quemnam eſſe oporteat illum, qui eligitur a Deo, ut in adeo ſublimi ſtatu ſanctificetur? qui in perſona ſua debet oſtendere, quænam eſſe debeat vita ibi ducenda; & quinam tandem, ut in glorioſo hoc munere excelleret, manu ſua inſtituit, & condidit illuſtrem Congregationem repletam viris ſcientia & virtute præditis, nec non imitatoribus zeli ſui, ut in opus adeo magnum adlaborent, ut pietatis ignem accendant, qui fere elanguerat, & ut exequantur conſilium, quod Deus ipſe illi inſpiraverat? Ex ampliſſimo eo fine, quem ſibi de magno hoc viro propoſuit Deus, cognoſcite quinam illius zelus eſſe debuerit, quæ Caritas, pietas, unio cum Deo, atque, ut uno me verbo expediam; quænam fuerit ſanctitas illius, qui ad munus adeo nobile obeundum electus eſt; & vos ipſi delineabitis imaginem glorioſi S. Philippi Nerii, quem vos facilius agnoſcetis ex conceptu, quem vobiſmetipſis aſtruetis viri perfecti, & in omni virtutum genere præſtantis, quam ego vobis exhibere valeam peculiares vitæ illius actiones vobis repræſentans, quarum maximam partem illius nobis humilitas abſtulit. Tamen quod hominum oculos fallere non potuit, ſatis erit, ut juſtum ejuſdem elogium exornem, ſi vobis oſtendam;

1. Quomodo digne omnia obierit munera ſtatus adeo ſancti, ac religioſi, characterem ſuum ſuſtinens iis virtutibus, quæ ejuſdem ſunt propriæ.

2. Quomodo de Deo, deque Eccleſia per quam bene meritus fuerit, ſuum zelum, ſuaſque curas impendens, ut alios ad perfectionem formaret. Horum alterum oſtendet perſonalem ſanctitatem, atque theſauros gratiarum, & meritorum, quæ poſſidebat, alterum vero viam, quam ingreſſus eſt, ut illa proximo communicaret, aperiens illis fontes, qui quocumque ſanctitatem debent effundere. Hæc erit Sermonis diviſio. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

III. Conſiderari poteſt S. Philippus Nerius tamquam vir meriti præſtantiſſimi, atque omnino extraordinarii; & reſpici.

1. Tamquam vivens, qui converſatur cum mortuis; & qui exemplo ſuo nos docet, quomodo moriamur Mundo, voluptatibus, honoribus, Deo tantum, & pro Deo victuri.

2. Tanquam vir juſtus, qui converſatur cum peccatoribus, quos convertere adnititur, atque ad Dei famulatum traducere.

3. Tanquam mortalis homo, qui converſatur cum Angelis; qui illos imitari conatur, puritate vitæ incomparabili, caritate ardenti, intima adhæſione cum Deo, & iis omnibus, quæ pertinent ad cultum Dei, a quo nihil eum poteſt avertere. *Ex P. Senault Oratorii Preſbytero.*

IV. *Ecce Sacerdos magnus, qui in diebus ſui placuit Deo, & inventus eſt juſtus.* S. Philippus Nerius in depravato eo ſæculo, qui vivebat, conſiderari poteſt tanquam Sacerdos Magnus electus a Deo ad iram ſuam mulcendam, & procurandam apud ipſum peccatorum reconciliationem. *Eccli.* 40.

1. Hic fuit homo juſtus, qui cum inter laicos adhuc verſaretur, ſeſe commendabilem præbuit omni virtutum genere; ita ut vita ejus, non ſecus ac S. Pauli, eſſet Odor vitæ. *Odor vitæ ſumus.*

2. Qui homines ad virtutem adduxit exemplis, præceptis, ac ferventibus adhortationibus ſuis, oſtendens illis vias ſalutis, quas ſequi debebant.

3. *Et in tempore iracundiæ factus eſt reconciliatio.* Oſtendi poteſt quomodo ille divinæ juſtitiæ flagella a peccatorum capite averterit pluribus modis. Sacrificiis ſuis; hoc enim præcipuum eſt Sacerdotis munus, ex D. Paulo, qui debet offerre *dona & ſacrificia pro peccatis populi Dei*: deinde precibus, & mortificationibus, tanquam publicus pœnitens, qui hoc pacto ſe facit victimam populi, pro quo offert ſe Deo, juſtitiam illius deliniturus.

Conſiderari poteſt S. Philippus Nerius, tamquam abſolutiſſimum Sacerdotalis Sanctitatis exemplum. Quapropter illi V.
applicari poteſt glorioſum illud teſtimonium, quod Judæ Machabæo perhibent Biblia. Elegit Sacerdotes ſine macula voluntatem habentes in lege Dei; eiſque in vita ſua perfectum propoſuit autographum.

1. Sanctitatis, quam habere debebant, ut ſe ſe adeo ſublimi vocationi diſponerent.

2. Quæ in ſui muneris praxi ipſis erat exercenda.

3. Quam in altari quærere debent divina celebrantes Myſteria, & Salvatoris Corpus conſecrantes, qui fons eſt omnium gratiarum, & principium perfectionis Sanctorum Omnium. *P. Novet vita Jeſu in Sanctis ſuis.*

Conſiderari poteſt S. Philippus Nerius in variis vitæ ſuæ VI.
ſtatibus, tanquam perfectum exemplar earum qualitatum, quæ in iis requiruntur, qui ſublime hoc miniſterium profitentur.

1. In vocatione ſua ad Sacerdotium, quod opus fuit Spiritus S.; qui hoc illi per animæ ſuæ directorem imperavit, ut per obedientiam ſtatum hunc ingrederetur exemplo Filii Dei, qui non ſibi ſumpſit glorioſam Pontificis dignitatem, ſed qui recepit illam ab eo, qui dixit eidem: *Tu es Sacerdos in æternum ſecundum ordinem Melchiſedech.*

2. Philippus Nerius ſe ad Sanctum hoc Miniſterium diſpoſuit per innocentiam vitæ, per omnium animi affectionum mortificationem, & caritatis ſuæ fervorem erga Deum, atque proximum.

3. Quoad vero functiones adeo Sancti Miniſterii, nemo unquam Miniſter majori cum fidelitate omnia obiit munera eidem inhærentia: nemo unquam Miniſter majori zelo officii ſui honorem ſuſtinuit, atque cultum, & venerationem extendit; quod non per ſe tantum, verum etiam per Congregationem omnem, quam inſtituit, ſanctitate, & zelo cumulatiſſimam obtinuit.

PARAGRAPHUS II.

Fontes unde hauriri copia poteſt ad propoſitas Sermonum ſtructuras exornandas, & Auctores de hoc Argumento pertractantes.

FOntes puriores, Auctoreſque magis fideles, ex quibus rerum copia haurire liceat ad S. Philippi Nerii laudes celebrandas, indigitare non poſſumus, quam Acta Canonizationis ejus, & hiſtorias vitæ illius, quæ poſt ejuſdem obitum in lucem editæ ſunt. Has narrationes, ac vitas primos fontes appello; ii enim omnes qui locuti ſunt, & ſcripſerunt deinceps de actionibus, virtutibus, miraculis, & inæſtimabili fructu, quem attulit Eccleſiæ per Congregationem ab ipſo inſtitutam, inde hauſere, quidquid dictum ab illis fuit.

Qui vitam hujus Sancti ſcripſerunt.

Prima S. Philippi Nerii vita, quæ in lucem prodiit paullo poſt ejus obitum, ſcripta fuit ab uno ex Diſcipulis, & alumnis ejus *Antonio Gallonio*, qui palam teſtatur; ſe in narratione ab ipſo de Sancti Viri factis, & præſertim miraculis facta nihil attuliſſe quod ducentorum, & quinquaginta teſtium juramento probatum non fuerit, inter quos nominat ſex Cardinales; quod tamen de aliquibus peculiaribus factis intelligendum eſt, neque enim id affirmari poteſt de univerſis.

Vitam alteram ſcripſit *Jacobus Baccius* ejuſdem Congregationis Sacerdos. Vita hæc, quæ primum quidem Italice, mox vero Latine ab eodem Auctore conſcripta fuit, a priori non differt, niſi quod fuſior eſt, & continet Acta Canonizationis, ac eorum teſtimonia, qui magnum hunc Virum propius agnovere.

Qui de eodem locuti ſunt in operibus ſuis.

Tertia paullo ſuperioribus recentior, præter aliquot facta, & peculiares circumſtantias meliorem in ordinem redacta, & cultiori ſtylo conſcripta fuit a Hieronymo Bernabæo.

Cardinalis Baronius, qui præcipuum extitit Congregationis Oratorii ornamentum, & quo nemo melius eum cognovit, in Annotationibus ſuis in Romanum Martyrologium, verba facit de Sancto hoc Viro iis verbis, quæ ſatis aperiunt, quam ſublime ſentiret de ejuſdem meritis, & ſanctitate.

Spondanus, & Raynaldi in Annalibus ſuis cum laude meminerunt virtutum, ac meritorum Sancti hujus.

Illi omnes qui recens labores ſuos impenderunt in Vitas Sanctorum, veluti Auctores de Sanctorum actis pro Menſe Maji; Baillet, aliique nonnulli, Hermant, Auctor Hiſtoriæ de Ordinum Regularium inſtitutione.

P. Croiſet habet compendium vitæ, ac virtutum illius in Exercitiis Aſceticis pro ſingulis anni diebus: hoc ille non hiſtorico modo elucubratus eſt, ſed ea elegantia uſus eſt, quæ Concionatori non parum ſit profutura.

BIBLIOTECA CENTRAL

P. Novet in Meditationibus Sanctorum, unam habet, eamque pulcherrimam de S. Philippo Nerio.

Recentes Concionatores.

Flechier egregiam habet Orationem hujus argumenti inter Panegyricas.

P. Senault Oratorii Presbyter Tomo tertio Panegyricorum.

Auctor Sermonum in omnia argumenta &c. Tomo II. Panegyricorum.

Quoad collectanea hujus argumenti, reor nullibi ampliora inveniri poſſe, quam in Actis Sanctorum, quæ memoravimus.

PARAGRAPHUS III.

Loci, Exempla, figuræ, & applicationes Scripturarum huic argumento.

SUſcitabo mihi Sacerdotem fidelem, qui juxta cor meum & animam meam faciet. 1. Reg. 2.

Qui ad juſtitiam erudierunt multos, fulgebunt ſicut ſtellæ in perpetuas æternitates. Daniel. 12.

Quia repuliſti ſcientiam, repellam te, ne Sacerdotio fungaris mihi. Oſee 4.

Labia Sacerdotis cuſtodiunt ſcientiam, & legem de ore ejus requirent. Malach. 2.

Elegit Sacerdotes ſine macula, voluntatem habentes in lege Dei. Lib. 1. Machab. 4.

Inventus eſt perfectus, juſtus, & in tempore iracundiæ factus eſt reconciliatio. Eccli. 4.

Dilectus Deo, & hominibus, cujus memoria in benedictione eſt. Eccli. 45.

In fide & lenitate ipſius Sanctum fecit illum. Ibidem.

Dedit illi coram præcepta, & legem vitæ, & diſciplinæ. Ibidem.

Dedit illi Deus fungi Sacerdotio, & habere laudem in nomine ipſius. Ibidem.

Separavit vos Deus Iſrael ab omni populo, & junxit ſibi, ut ſerviretis ei in cultu Tabernaculi, & miniſtraretis ei. Numer. 16.

Conſtituit Deus coram Arca Domini de Levitis, qui miniſtrarent, & recordarentur operum ejus, & glorificarent, atque laudarent Dominum Deum Iſrael. L. 1. Paralipom. c. 16.

Sic nos exiſtimet homo, ut Miniſtros Chriſti, & diſpenſatores myſteriorum ejus. 1. ad Cor. 4.

Dedit nobis miniſterium reconciliationis. 2. ad Cor. 5.

Pro Chriſto legatione fungimur. 2. Ad Corinth. 5.

Vide miniſterium quod accepiſti a Domino, ut illud impleas. Ad Col. 4.

Eſto exemplum fidelium in verbo, in converſatione, in caritate, in fide, & caſtitate. 1. Ad Timoth. 4.

Sollicite cura te ipſum probabilem exhibere Deo, operarium inconfuſibilem, recte tractantem verbum veritatis. 2. Ad Timoth. c. 2.

In omnibus præbe te ipſum exemplum bonorum operum, in doctrina, in integritate, in gravitate. Ad Titum c. 2.

Nec quiſque ſumit ſibi honorem, ſed qui vocatur a Deo, tamquam Aaron. Ad Hebr. c. 5.

Attende lectioni, exhortationi, doctrinæ. 1. Ad Timoth. 4.

Exempla, & figuræ Scripturarum.

MIrum ſane fuit Iſraelitis ſpectaculum, cum Aaron thuribulum manu gerens ſe ſe projecit in flammas, ut inde eriperet populum, qui ab illis abſumebatur, cumque oculos in cælum ſuſtollens Dei iracundiam precum ſuarum fervore lenivit. Contempſit enim ille ſibi impendens periculum; ſe ſe objecit fulminibus, quæ de nubibus contorta ruebant, atque ſe inter mortuos, & viventes commiſcens, proſpicientes incertos reliquit utrum ille vitam ſuam eſſet amiſſurus, cum alienæ vellet opitulari. Sed non mirum mihi videtur ſpectaculum, intueri Sacerdotem, qui ut ſuo fungatur munere divinæ ſe ſe objicit juſtitiæ, immiſcet ſe ſe mortuis eos ſuſcitaturus, viventibus eos converſurus, Angelis, & Deo Angelorum eos placaturus. Hoc tamen præſtitit Philippus. Dum enim Sacerdos eſſet, atque a J. C. ad reformandos Eccleſiæ Sacerdotes electus, hæc omnia miracula operatus eſt, dum viveret adhuc in terris, & amore zeloque plenus ſe ſe in periculum conjecit, ut alios liberaret. Pro mortuis oravit, eoſque a mortuis ſuſcitavit, oravit pro vivis, eoſque convertit; Deum, & Angelos oravit, eoſque ad lenitatem inflexit.

Ex hiſtoria vitæ Sancti hujus novimus, illum ſæpe ſe a viventibus ſecreviſſe, ut cum mortuis verſaretur; ipſum Sanctorum Corpora conſuluiſſe, quæ licet in pulverem redacta, non ideo Spiritus S. templa eſſe ceſſabant; ipſum ab illis didiciſſe vitam contemnere, & mortem peroptare; & in eorum ſchola percepiſſe, quomodo ampliſſimæ Chriſtianæ Religionis virtutes exercendæ ſint; atque ſe eorum exemplis animaſſe ad omnes terræ hujus ærumnas perferendas, ut Cæli beatitudinem conſequeretur. Conſtans fuit primorum fidelium praxis, quemadmodum Eccleſiaſtica teſtatur hiſtoria, noctes ſuper Martyrum ſepulcra traducere, & ad illuſtrium horum Heroum tumulos ſe ſe conferre, ut inde artem edocerentur dolores, quibus angebantur, ſtrenue perferendi & evincendi mortem, quam illi vicerant pro Salvatoris nomine ſanguinem effundentes. Illuc S. Ambroſius mittebat eos, quibus ſuperbia ſuæ conditionis oblivionem adduxerat, ut ſe ſe colligerent, ſimulque mundum ſuperare perdiſcerent. Sed quamvis omnia ſepulcra generatim loquendo, ſcholæ ſint, ubi de terrenis vanitatibus erudiri poſſumus: fatendum eſt, primorum Martyrum monumenta ſanctiores eſſe academias, ubi diſcere poſſumus, non ſolum contemnere quidquid mundus adeo perdite quærit; verum etiam effundere noſtrum ſanguinem, & vitam ipſam impendere pro J. C. gloria; etenim primi fideles in ſancta hæc loca ſecedebant, ut ſemet præpararent ad ſæviſſimas perſecutiones ſtrenue ſuſtinendas. Hæ procul dubio conſiderationes coegerunt S. Philippum Nerium, ut frequenter adeo Sanctorum Martyrum viſiteret ſepulcreta, melioremque noctium partem tranſigeret in Cœmeterio Calliſti, adeo commendabili propter ingentem vim reliquiarum, quarum ſacer eſt cuſtos.

Deus eſt propria Eccleſiaſticorũ hereditas quod illos Sanctos efficere debet.

Deus in Lege Veteri nullam agri partem Levitis aſſignavit, cum Chananitidem partitus eſt duodecim tribubus Iſrael, quemadmodum omnes norunt; & hanc attulit cauſſam, quia ipſe futurus erat hereditas eorum, atque poſſeſſio. Ego ero pars veſtra, inquit illis, & hereditas veſtra. In hoc igitur ſita eſt felicitas eorum, qui ſunt Eccleſiæ deſtinati, poſſidere Deum titulo hereditatis, & modo prorſus peculiari, ita ut hic apud illos locum teneat omnium, quod Cleri nomen ſignificat, habere Deum in ſortem, & hereditatem ſuam; ſed hoc etiam ſignificat peculiarem obligationem, propter quam Sancti eſſe debent; quoniam hoc quodammodo eſt jam ſanctos eſſe, Deum ita poſſidere in hac etiam vita, quia non niſi per gratiam & ſanctitatem poſſidetur, & hereditas Regni ſui in Cælo iis tantum debetur, qui ex hoc mundo egredientes in poſſeſſione gratiæ fuerint inventi. Deus autem elegit Eccleſiaſticos, ut ad hunc finem nobiliori via, quam alii, pervenirent: quia vult ipſos unum ſe poſſidere, ac uni ſibi deſervire, atque omnino ſuos eſſe, ut viciſſim ipſe quoque totus eorum ſit; utque hæc omnia uno verbo complectar, finis vocationis ad ſtatum adeo eminentem eſt, eſſe ſanctos. Hoc perſuaſum erat S. Philippo Nerio, qui a puero terga vertit mundo, voluptatibus, honoribus, divitiis, ſibi reſervans Deum unum in partem, certus conſilii, unice ſatagendi ad animæ ſuæ ſanctificationem.

Quæ debeat eſſe puritas eorum, qui Altarium cultui dicati ſunt.

In lege veteri, ubi caſtitas, & continentia uſum non obtinuerant, neque eam habebant perfectionem, ad quam illas Salvator extulit deinceps in fide Evangelica, Deus illa tamen in Miniſtris ſuis requirebat, ita ut antequam ſibi a Miniſtris ſuis Sacrificium offerretur, deberet Sacerdos manum victimæ capiti imponere, ac palam, & ſollemniter ante Aras profiteri, ſe mundum eſſe, neque noxæ ullius ſibi conſcium in re hac, alioquin nequaquam auſurum ſe ſe Miniſterio adeo Sancto immiſcere. Hæc legalis erat cæremonia, & figura, quæ tamen his temporibus, quibus umbræ veritati locum fecerunt, nobis innuit, quænam eſſe debeat puritas eorum, qui ſe ſe devoverunt Aræ, & cum manibus geſtant, qui ipſiſſima puritas eſt, qui offerunt corpus & ſanguinem Dei ſui, & qui virginali carne, & vino, quod virgines germinat, ſaginantur. S. Chryſoſtomus diſertiſſime hunc locum perſequitur, & ait, quemadmodum poteſtas, quam Sacerdotes exercent in ipſum Deum, toto cælo ſuperat poteſtatem Angelorum; eorumque munus longe præſtantius horum miniſterio eſt; hos illi debent in puritate ſaltem imitari, ſi minus per naturæ infirmitatem illos æquare poſſunt. Hoc præſtare conatus eſt S. Philippus toto vitæ ſuæ tempore, cum ſemper eximiam adeo puritatem ſervaverit, ut audacter proferri poſſit tamquam perfectum exemplar ejus puritatis, quam Sacerdotalis ſtatus requirit.

Applicationes quorumdam locorum Scripturæ huic Argumento.

TU *es ſacerdos in æternum.* Pſalm. 109. Hæc quæſtio eſt, circa quam ſæpe Patrum Doctorumque ſententias conſului, ut illius explicationem invenirem: quare ex omnibus ſtatibus, quos Salvator aſſumere dignatus eſt, & ex omnibus muneribus, quæ exercuit, ſuum tantummodo Sacerdotium in ſcripturis vocetur æternum, quemadmodum ab ipſo etiam S. Paulo Apoſtolo nuncupatur: *Sempiternum habet ſacerdotium*, eoſque omnes invenio prope conflato, & unanimi conſenſu reddere, ſicuti Deus nullibi magis honoratur quam ſacrificio, qui præcipuus eſt actus noſtræ Religionis, Dei Filium, ut æternum Supremæ Majeſtatis magnitudinem coleret, voluiſſe, ut corpus ſuum in ſæculorum uſque finem in ſacrificium offerretur. Verum cum Deus ubicumque coli mereatur, ſacerdotium hoc non æternum dumtaxat, verum etiam immenſum quodammodo eſſe oportuit, ut ſicuti Propheta cecinerat, nomini illius hoc ſacrificium offerretur; hinc cum in lege veteri pauci eſſent Sacerdotes, voluit hos in nova in infinitum multiplicari. Adde his, ſicuti Deus uno in opere plures habet fines, credidi nequaquam improbandam eſſe aliam hujus divini facti cauſſam, quæ magis moralis eſt, mihique locum præbet oſtendendi, quam bene de Eccleſia meritus fuerit S. Philippus Nerius. Sicut enim in Eccleſia, quam Dei Filius conſtituit, Sacerdotes, & illi qui ad Altaris miniſterium vocantur, reliquis Chriſtianis eſſe debent exemplo, & ſtatus eorum ſanctitas vitæ ſuæ ſanctitate debet ſuſtineri; voluit, eos in

in omnes fere locos late diffundi, & hanc vitæ profeſſionem æque ac Eccleſiam ipſam extendi, cujus illa pars eſt vel potiſſima, ut ubique ſanctitatis exempla invenirentur, in quæ oculos quiſque conjiceret.

Meſſis quidem multa, operarii autem pauci. Matth. 11. Quot ſunt homines rudes, qui ipſa Religionis ignorant rudimenta? Quot peccatores veteribus impliciti habitibus, ex quibus emergere non admodum conantur? Quot populi non audiunt amplius ſibi verba fieri de veritatibus Religionis? Quot agri non afferunt fructum, quia non excoluntur? Quot peccatores permanent in umbra mortis, quia oculis eorum ſtatus ſui calamitas non exhibetur? Suapte natura homines tot malorum cauſſas in Paſtorum incuriam rejiciunt, eoſque inſimulant negligentiæ. Verus ſi propius omnia inſpiciamus, inveniemus, omnia hæc mala ſubalternorum Miniſtrorum, inferiorumque negligentiæ accepta eſſe referenda. Deus ergo orandus eſt, ut Eccleſiæ ſuæ optimos tribuat Sacerdotes, qui ſtatus ſui præſtantiam norint, qui nomen ſuſtineant, quo donati fuerunt virtutum ſuarum exemplo; qui tantum in populo vitæ ſanctitate emineant, quantum eminent characteris ſublimitate; qui mereantur ſervire Deo, ac ſatis digne obire officii ſui miniſteria, non ſecus ac S. Philippus Nerius illa ſine intermiſſione ad vitæ ſuæ extremum exercuit, totum vitæ ſuæ ſpatium inſumens ad illa obeunda, cum ea, quæ ſumma haberi poteſt, cura, & diligentia.

S. Philippus Nerius cum Sanctorũ Sacerdotũ Cõgregationẽ inſtituiſſet, per hanc ad Cleri totius reformationẽ incubuit.

Sicut populus, ſic & Sacerdos. Iſaiæ 24. Populus Sacerdotum exemplum ſequitur. Magnus iſte Sanctus, de quo loquimur, credidit, nequaquam ſatis eſſe Sanctorum Sacerdotum Congregationem inſtituiſſe, niſi omnes Eccleſiæ Sacerdotes converteret, & niſi hos ſibi ſocios aſſumeret, ad peccatores quoslibet convertendos. Sciebat ille quidem Religioni nihil eſſe pernicioſius flagitioſa Sacerdotum vita; ſicuti optima quæque fiunt deterrima, ubi primum contabeſcunt, Miniſtros Filii Dei, quos eſſe decet Sanctiſſimos, ubi intepeſcere, ac retro labi incipiunt, in nequiſſimam ruere impietatem. Sciebat quoque viam validiorem ſimulque breviorem ad fideles omnes convertendos eſſe initium ducere ab Eccleſiaſticorum converſione, quia ſecundum illud Scripturæ effatum; *Sicut Populus, ſic & Sacerdos*; Populus Sacerdotes imitatur, eorumque exempla ſectatur. Hac de cauſſa ſummus hic vir nullam invenit requiem niſi poſtquam univerſum Italiæ Clerum reformavit, Eccleſiaſticos in pietatis viam revocavit, & in cordibus eorum accendit veterem illum fervorem, & zelum, quo primi Salvatoris Diſcipuli abſumebantur. Conſpiravit autem cum præſtantiſſimo Eccleſiæ Mediolanenſis Archiepiſcopo, Romanæque Eccleſiæ ampliſſimo Cardinali S. Carolo, in eximium hoc opus, & uterque pro virili adniſi ſunt alter quidem Mediolani, Romæ alter, tanta cum utilitate, ut Eccleſia brevi faciem, Sacerdos morem, Fidelis vitam mutarint.

Sacerdotes dignitate, & poteſtate Angelis præferendi.

Qui facit Angelos ſuos ſpiritus, & miniſtros ſuos flammam urentem. Pſal. 43. Finis quem ſibi propoſuit S. Philippus in Congregatione inſtituenda, fuit, ut Sacerdotes Angelis ſimiles fierent puritate, & caritate, quemadmodum hos poteſtate, & dignitate antecellunt. Angeli enim vere plus luminis habent quam Sacerdotes, minus autem potentiæ. Si Angelus Filii Dei in terras nuntiat adventum verbis ſuis; Sacerdos illum ſuis huc arceſſit. Si Angelus illum hominibus oſtendit, Sacerdos hunc illis tribuit; ſi alter poteſtatem habet per viam conſilii avocandi a ſequiori tramite in rectam ſalutis viam fideles, qui ſunt corpus myſticum Jeſu Chriſti; alter poteſtatem habet illos a peccato ad gratiam, a morte ad vitam per auctoritatis viam traducendi. Denique ſi ex D. Pauli ſententia Deus nemini Angelorum dixit unquam quod Jeſu Chriſto: *Filius meus es tu, ego hodie genui te*, nemini quoque illorum Salvator hæc dixit verba, quæ dicere poteſt Sacerdotibus, Tu Pater meus es ſuper terram; nam non ſecus ac ille vos me produxiſtis, & quotidie ſuper altari producitis. Si igitur magnitudinem perfectionis, ad quam Sacerdotes vocantur, metiri poſſumus ex ea ſtatus ſublimitate, ubi Deus illos conſtituit, Angelos quoque ſanctitate ſuperare deberent. Et profecto ad illos potiſſimum hoc Salvatoris verbum pertinet: *Eſtote ergo perfecti, ſicut & Pater veſter cæleſtis perfectus eſt*; (*Matth.* 15.) & tanto Angelis ipſis meliores eſſe debent, quanto ſtatus illorum præ Angelorum ſtatu ſublimior eſt. Saltem ambigi non poterit, quominus Angeli in Scripturis ſint vocati, Angelicam habere debeant perfectionem; homines prorſus ſpirituales, prorſus expediti a corpore, corporeiſque rebus per vocationis ſuæ ſublimitatem, quemadmodum Angeli ſunt per naturam, atque eſſentiam. Opus eſt, ut ſicut illi, zelo repleti ſint pro Dei gloria, ac igne ſuccenſi, cum illius honor agitur, ut ſicut illi, parati ſint ad annuntianda verba ipſius, & ejus imperia capeſſenda. Opus eſt, ut ſicut illi, inceſſanter deſerviant iis, qui quatenus fratres ſui deſtinati ſunt ad ſalutis hereditatem capiendam. Hæc erat fides, hæc doctrina, hoc exemplar, quod Sacerdotibus Congregationis ſuæ proponebat S. Philippus.

Vocatio ad Eccleſiaſticam vitam non eſt, ut commodius ibi vivas, ſed ut facilius ſanctificari poſſis.

Videte vocationem veſtram. 1. ad Cor. 1. Hæc validior eſt, ac utilior adhortatio, quæ habenda ſit ad eos, qui Eccleſiaſticum ſtatum ingrediuntur, & præſertim Sacerdotio decorantur. Serio animum advertite ad finem illum, propter quem Deus ad miniſterium ſuum vos evocat, & eligit altarium ſuorum miniſtros: *Videte vocationem veſtram*: intelligetis nequaquam vos ab illo vocatos fuiſſe, ut opulenta beneficia poſſideatis, vel ut Crucifixi bonis commodam vobiſmet vitæ rationem procuretis; non ut aſilum, honeſtumque perfugium inveniatis in labantis familiæ veſtræ ruina; non ut opes Eccleſiæ vobis in locum patrimonii ſuccedant, quod jus nativitatis fere totum primogenito reſervari jubet; non denique ut ſpectabili aliqua dignitate majorum veſtrorum nomen, & decus ſuſtineatis; ſed ut in hoc ſtatu ſanctificemini: quandoquidem ille eſt aperta profeſſio vitæ ſanctioris ea, quam vulgo ducere ſoleant Chriſtiani. *Flechier.*

Qui non intrat per oſtium in ovile ovium, fur eſt, & latro. Joann. 10. Potiori jure furis, ac latronis nomen merentur illi, atque hoc nomine punientur illi, qui Eccleſiaſticum ſtatum ingrediuntur, qui Sacerdotio inſigniri cupiunt ob aliquem honoris vel utilitatis finem, ceterum mundo addicti, & ſecundum ſpiritum ejus viventes; qui ne norunt quidem quid ſit hic ſtatus; qui tantum abeſt, quod neceſſarias habeant diſpoſitiones, ut ad ſacrum hoc miniſterium attollantur, ut ne digni quidem ſint, qui Chriſtiani appellentur. Hi mortales ſunt ebrii ſpiritu Mundi, & voluptatibus ejus, qui dies ſuos traducunt in Mundi ſocietatibus, & quorum negotia ſunt ſæcularia ſolatia. Horum beneficia paria eſſent alendis pluribus Eccleſiaſticis virtute præditis, qui languent in paupertate: Nihil Eccleſiaſtici in iis reperitur, non mores, non ſermones, non ſenſus. Adfectata eorum munditia, & elegantia; eorum mundi legibus ſubmiſſio, cui uni placere quærunt; cura, qua omnia vitæ commoda perquirunt; hæc omnia jure ſcandalum afferunt iis, qui norunt Sanctitatem ſtatus, quem ſunt ingreſſi. Numquid nocentior inveniri fur poteſt, quam qui ad alendum luxum, & vanitatem ſuam eo abutitur bono, quod ad pauperum inopiam ſublevandam, eoſque nutriendos deſtinatum eſt?

PARAGRAPHUS IV.

Loci, & ſententiæ ſanctorum Patrum, quæ huic argumento inſervire poſſunt.

Q*Ui Chriſti ſervit Eccleſiæ, interpretetur primo vocabulum, & nominis definitione prolata, nitatur eſſe, quod dicitur.* S. Hieronymus in Epiſt. ad Nepotianum.

Quod ſumus profeſſione, actione potius, quam nomine monſtremus. S. Ambroſ. de Sacerdotum dignitate c. 3.

Cum Sacerdotalis dignitas videatur aliis dignitatibus eminere, ita quiſquis ea ornatus eſt, cunctis ſe imitandum debet oſtendere. S. Gregorius l. 7. Regiſt. Epiſt. 117.

Cujus vita deſpicitur, neceſſe eſt, ut ejus prædicatio contemnatur. Idem homil. in Evang.

Si Sacerdos eſt, ſciat legem Domini, ſi ignorat legem Domini, ipſe ſe arguit non eſſe Sacerdotem Domini. S. Hieronym. in Aggæum Prophetam.

Tantum intereſſe debet inter Sacerdotem, & quemlibet virum probum, quam inter cælum, & terram diſcriminis eſt. Iſidorus Peluſiota l. 2. Epiſt. 205.

Sacerdotem virum oportet eſſe divinum. Sines. Epiſtol. 105.

Profeſſio veſtra vita cæleſtis eſt. Caſſiodorus Epiſt. 24.

Sacerdos eſt miraculum ſtupendum, poteſtas ineffabilis: cælum attingit; cum Angelis verſatur; cum Deo familiariter agit. S. Ephrem Serm. de Sacerdot.

Cuſtodes animarum Sacerdotes. Gregorius Nazianzenus in Orat. ad Sacerd. Congreg.

Medius ſtat Sacerdos inter Deum, & humanam naturam: illinc venientia beneficia ad nos deferens, & Dominum iratum concilians. S. Chryſoſtomus homil. 5. in Iſaiam.

Sacerdos quaſi communis quidam omnium pater eſt: dignum eſt igitur, ut omnium curam agat, omnibuſque provideat ſicut & Deus, cujus fungitur vice. Idem homil. 6. in primam ad Timoth.

Ecce Sacerdos factus es, non alleviaſti onus tuum, ſed arctiori jam alligatus es vinculo diſciplinæ, & ad majorem teneris perfectionem. De imitat. Chriſti lib. 4. cap. 6.

Sacerdos omnibus virtutibus debet eſſe ornatus, & aliis bonæ vitæ exemplum præbere. Ibidem.

Nihil eſt quod alios magis ad pietatem, & Dei cultum inſtruat, quam eorum vita, & exemplum, qui ſe divino Miniſterio dedicarunt. Concil. Trident. ſeſſion. 22.

Cum a rebus ſæculi in altiorem ſublati locum conſpiciantur, in eos tanquam ſpeculum reliqui oculos conjiciunt, ex iiſque ſumunt, quod imitentur. Ibid.

Zelo domus Dei comeditur, qui omnia adverſa, quæ videt, cupit emendare, & ſi emendare non poteſt, tolerat, & gemit. S. Auguſt. in Joann. cap. 3.

In via Domini ſocios habere deſiderate, ſi ad Deum tenditis, curate ne ad eum ſoli veniatis. Idem ibidem.

Quid eſt zelus, niſi intima quædam ſimulatio Caritatis, pie nos ſollicitantis æmulari fraternam ſalutem? S. Bernardus homil. 58. in Cantica.

Zelum tuum inflammet Caritas, informet ſcientia, firmet conſtantia: ſit fervidus, ſit circumſpectus, ſit invictus. Idem in Cant.

Quomodo quis poteſt dicere ſe diligere Deum, & ejus amorem appetere, qui ejus imaginem videt in ſterquilinio jacere, & non curat? S. Bonaventura in Pharet. divini amoris.

PA-

BIBLIOTECA CENTRAL

PARAGRAPHUS V.

Quid ex Theologiæ penu ad hoc argumentum depromi poſſit.

Duo neceſſaria Sacerdoti Domini ſcilicet vocatio legitima, & complementum officiorum, illi adhærentium.

DUo ſunt neceſſaria illis, qui indui volunt dignitate, ac privilegiis Sacerdotii novæ legis gaudere. Per Jeſum Chriſtum ingrediendum eſt, per illius afflatum, voluntatem, ſpiritum, virtutum praxim, & propriæ ſalutis deſiderium. Ita loquitur in Evangelio ſuo; *Per me ſi quis introierit, ſalvabitur.* (*Joann.* 10.) Alterum eſt operari propter Jeſum Chriſtum. Pater ſuus operatur in illo; ille operatur pro Patre ſuo; opus ergo eſt, ut qui cum illo conjuncti ſunt per conſummationem operis Redemptionis, & reconciliationis hominum, indeſinenter operentur cum illo. Hæ duæ ſunt qualitates eſſentiales, & inſeparabiles, vocatio & miniſterium. Odium ac tædium ut plurimum excipiant feſtinationem, & imprudentiam, S. Bernardus ait. Qui uſurpator eſt Sacerdotii, ſaltem erit inutilis ejuſdem poſſeſſor; cum Deum non conſuluerit, opus Dei non operabitur; & cum in ipſo aditu oſtium clauſerit gratiis illius, non perfungetur eo munere, quo ut digne perfungatur ſola Dei gratia poteſt efficere; cum e contra vocationis puritas vulgo producat fervorem actionis, & difficile ſit, ut qui omnes ſuas curas, gaudiumque ſuum in eo collocavit, ut ad Dei ſui cultum reciperetur, non impendat omnem ſollicitudinem, ac meritum ſuum, ut illum veneretur, & colat.

Antiquæ legis miniſterium minus ſublime erat, quam novæ, ideoque nunc majore opus eſt perfectione, ut quis accedat ad altare, quam temporibus illis requirebatur. Attamen ipſo legis antiquæ tempore voluit Deus Dominus eſse electionis eorum, eoſque reprobabat, qui ultro non vocati ſeſe offerebant; & inſignis temeritas erat ſacri Miniſterii munus aliquod peragere, niſi vocationis apertiſſima exiſterent documenta. Quod ſi tantæ neceſſitatis erat in veteri teſtamento ad Sacerdotium vocari, vos inde facile judicabitis, divinam vocationem multo magis novi teſtamenti miniſtris eſſe neceſſariam. Audite ſententiam a S. Paulo prolatam: generalis eſt, & complectitur eos omnes, qui ad altarium miniſterium aſpirant: *Non quiſquam ſumit ſibi honorem, ſed qui vocatur a Deo tanquam Aaron.* (*Ad Hebr.* 5. 4.) Docet Apoſtolus voluiſse J. C. ſeſe huic legi ſubjicere: *Sic & Chriſtus non ſemet ipſum clarificavit, ut pontifex fieret, ſed qui locutus eſt ad eum: Filius meus es tu, ego hodie genui te.* Æquum eſt igitur, ut Deus ſibi ſuos eligat Miniſtros, & nemo ingrediatur domum illius, niſi ſecundum voluntatem ejus. Homines qui non eadem poſſident jura, quæ Deus, volunt, ut qui ſeſe ipſis dedunt, ſibi accepti ſint ſuiſque ingeniis accommodent. Quid ergo eſt æquius, quam cum Deo hanc ipſam legem ſervare? Quæ major temeritas eſt, quam illo invito in Miniſtrorum ipſius numero velle recenſeri? Quæ magis damnabilis temeritas, quam velle dare Deo id quod Deus ipſe repellit?

Ad ſtatum hunc amplectendum exploranda eſt Dei voluntas, & videndum utrum adſint talēta ad id explendū maxime neceſſaria.

Quoniam lex urget, ut nemo per ſe ſanctorum Altarium miniſterio ſe offerat, & neceſsum eſse, ut prius vocetur; ut ad illud admittamur, opus eſt cognoſcere, utrum hæc ſit Dei voluntas, qui illam prodit per ea ſigna, quæ ipſe in ſua Eccleſia conſtituit. Neceſse eſt ad hunc ſtatum ſincero impelli deſiderio ſerviendi Deo, ſine ulla temporalis lucri immixtione; habere oportet omnia talenta, quæ ad omnia hujus ſtatus officia obeunda requiruntur. Denique Superiorum oraculis parendum eſt, quorum voce Deus loqui conſuevit. Qui igitur Deo ſervire vult in Eccleſia, conſiderare debet, quem ſibi finem propoſuit; expendere debet ſumma cum humilitate talenta ſibi a Deo conceſsa, aperire debet penitiores cordis ſui latebras legitimis ſuperioribus, conſulere debet eos, quorum lumen & pietas talia ſint, ut credere poſſit, fore ut per illos mentem ſuam explicet Deus. S. Philippus ad unguem hæc Chriſtianæ humilitatis conſilia adimplevit; nequaquam ipſe ultro ſacris ſeſe miniſteriis immiſcuit: ſcire voluit quænam eſset Dei voluntas, nec umquam ſtatum hunc fuiſset amplexus, niſi homines, admodum illuminati in viis Domini perſuaſiſsent illi, ipſum illis eſse præditum qualitatibus, quæ neceſsariæ ſunt ad omnia egregii Sacerdotis munera obeunda.

Sacerdotii ſtatus magnam requirit præparationem.

Sacerdotalis dignitas adeo ſublimis eſt, & myſteria, quæ illa Sacerdoti committit, adeo ſunt terribilia, ut nemo ad illam contendere poſſit, quin ſancto timore trepidet, & illam nemo aggredi poſſit niſi eo modo, quo magna, & difficilia homines aggredi conſueverunt, ubi maxima periculi portio gloria tegitur. Vix auderet quiſpiam ad illam accedere, niſi amor æque ac fides oculos tegeret, & ut aliquis ſeſe in adeo eminentem locum inſerat, qui medium tenet inter homines noxios, ac Deum irritatum, opus eſt divino illo Spiritu, quo afflatus erat Aaron, cum medium ſe ſtatuit inter populum Iſrael, & ignem de cælo, quo ille vorabatur. Verum ſi hinc adeo ſublime, atque terribile eſt hoc munus, ut ad illud aggrediendum, opus ſit, ut ita dicam, de eo ne cogitare quidem; inde ſanctum eſt adeo, ut cum ad illud aliquis ſe ſe præparare debet, nunquam ſatis diurna eſse valeat cogitatio, & ad ſatis digne offerendam hanc adorabilem victimam noviſſimis annis vitæ noſtræ, nobis id faciendum eſſet, quod hæc ipſa victima fecit, quæ ab ipſo ſuæ conceptionis exordio ſe ſe obtulit, diſpoſuitque ad ſacrificium, quod nonniſi mortis ſuæ tempore erat conſummatura. Quamtumvis Sanctus eſſet Jeſus Chriſtus, ex quo in mundum ingreſſus eſt, voluit tamen trium, ac triginta annorum ſpatio ſeſe præparare, ut ſemel faceret, quod ipſi quotidie facimus; & differens in ultimum vitæ ſuæ diem ſacrificii hujus exemplum, atque præceptum, nos docuit ad hoc ut digni ſimus actione adeo ſancta, opus eſſe, ut Sacerdos vel mortuus ſit, vel proximus ut moriatur omnibus creaturis. Perfectus ſane ſupremi hujus Sacerdotis imitator erat S. Philippus Nerius. Dici nequit, quantum ſedulitatis adhibuerit, ut Sacerdotalem ſtatum ingrederetur, quem amplecti noluit niſi poſt plurimos receſſus, ac meditationes de ſacri hujus miniſterii ſublimitate, de indignitate ſua, quæ illum ſemper deterruerat; atque tunc tandem ad illud accedendi certum iniit conſilium, cum ſextum ageret ætatis annum ſupra trigeſimum, atque tunc etiam prudentiſſimorum virorum perſuaſionibus actus.

In Lege veteri Sacerdotium familiæ uni erat adnexū, in nova autē voluit Deus ut per virtutem quiſque ſe eodē dignū præſtaret.

In Chriſtiana religione id non accidit dignitati Sacerdotali, quod in lege veteri accidebat, ubi illa ita uni adhærebat familiæ, & uni ex tribubus populi peculiariter, ut ſacroſancti hujus miniſterii poſſeſſio adiretur, tanquam hereditario jure eo uſque, ut enorme habitum fuiſſet crimen, ſi ex aliis tribubus, vel familiis aliquis ad ſollemne ſacrificuli munus electus fuiſſet. Verum cum Dei Filius Eccleſiam, atque Religionem inſtituerit, ubi ipſe offerri voluit in ſacrificium, ac ſemet præbere puram victimam, ut loquitur Propheta, quæ omnibus temporibus omnibuſque in locis immolaretur, ita etiam auxit numerum Sacerdotum novæ legis ſuæ, qui non nativitatis jure, ſed virtutum ſuarum fulgore niteſcerent, atque ſemet attollerent ſupra ceteros homines ſanctitate, qua fiunt digni Altaris ejuſdem Miniſtri. Hinc ille non patitur, ut ſine peculiari vocatione aggrediantur munus adeo auguſtum, ſimulque adeo terribile, quemadmodum S. Joannes Chryſoſtomus aſſerit: ad id enim requirit eas qualitates, eoſque animi habitus, qui ſæpe Sanctiſſimos etiam viros deterruerunt, ita ut æquiſſimo humilitatis ſenſu minime auſi fuerint eum recipere characterem, quem vitæ ſuæ ſanctitate nequaquam ſatis digne ſuſtinere ſe poſſe arbitrati ſunt. Ex hoc numero extitit incomparabilis noſter Philippus Nerius, qui licet eſſet innocentiæ miraculum, cum optimis ad virtutem propenſionibus natus, plurimiſque naturæ bonis ornatus, gratiæ vero bonis ita præventus, ut ſe a ſæculi corruptione ſemper præſervaverit raro inſignique beneficio, quod non relinquebat locum ambigendi quominus cælitus electus, formatus, diſpoſituſque fuiſſet, ut locupletiſſimum fieret ſtatus hujus ornamentum; & quamquam ab ipſa uſque pueritia ſe ipſum ad Dei cultum palam evocari cognoſceret, numquam ſibi ſatis virtutis ineſſe arbitratus eſt, ut ſe altaris miniſterio devoveret; ſolaque obedientia fuit, quæ illum impulit, ut ſubiret onus dæmoniis terribile, atque Angelis ipſis verendum. Opus etiam fuit peculiari vocatione Dei, quæ eidem ſignificata fuit per illum, qui curam gerebat conſcientiæ ipſius, & cui cognitus erat theſaurus gratiarum, quem ſub vita communi juvenis ille celabat. Et profecto virtus illius tenebras ipſas, & receſſus ſui caliginem ſuperabat.

Qui ſacris initiantur ordinibus accedunt ad Deum.

Sacerdotes, qui accedunt ad Dominum, ſanctificentur. Exod. 19. Quamvis hæc verba ad eos referantur, qui jam Sacerdotio inſigniti fuerunt, ideoque illos, qui reipſa ad altaria accedunt, ut divinæ Majeſtati deſerviant, non incongrue illis etiam poſſunt applicari, qui ad hunc ſtatum anhelant, & ad illum aditum ſibi aperiunt per Sacros Ordines, qui varii quodammodo gradus ſunt, per quos aſcenditur, & per quos gradatim ad Deum accedere incipimus. Ut autem palam fiat, quid pro hoc ad Deum acceſſu intelligendum ſit, triplex acceſſionis genus in Ordinum acceptione poteſt conſiderari. Primum fit per conſecrationem faciendam, cum Sacerdos ordinatur; Ordo quippe eſt res ſacra, & qui ordinatur, conſecratur per hunc actum, & fit quid ſanctum, & ſacrum, non ſecus atque Calix, qui per conſecrationem ſanctificatur. Si enim Templum, ara, aliaque in Dei miniſterium deſtinata, pro ſanctis habentur, potiori jure ſanctus habendus eſt Sacerdos, qui magis capax ſanctitatis eſt, quam omnia iſthæc inanima. Igitur quemadmodum dicimus aliquid Deo conſecrari, cum quod erat antea profanum, & in uſus profanos deſtinatum, omnino devovetur in cultum Dei, quin in poſterum alios in uſus ſit adhibendum; ita dicere poſſumus illum cum ita ſacratus eſt, ad Deum propius accedere. Ita Miniſter Filii Dei huic unice adhærere debet; neque ultra fas eſt illum terrenis vacare negotiis, ut olim, vel negotiari, ut Mercatores ſolent, neque arma geſtare, ut milites, neque conjugio ſeſe immiſcere, neque filiorum curam ſuſcipere, quod priorem ſtatum conſequitur, ſed unice divino vacare cultui, ſuæque, alienæque ſaluti proſpicere. Nonne hoc eſt accedere ad Deum, idque modo prorſus nobili, ac præſtantiſſimo?

Sempiternum habet Sacerdotium. Ad Hebr. 7.

Ratio altera accedendi ad Deum priore adhuc excellentior eſt, fitque per ſocietatem officii, & communicationem miniſterii cum Jeſu Chriſto. Jure enim Sacerdotes, & qui ſacris initiantur Ordinibus, ſunt ſocii Officii Jeſu Chriſti, ac veluti ejuſdem Confratres; quo nomine vocantur omnes illi, qui in unum corpus coaleſcunt, eademque in communitate verſantur, uti ſunt Sacerdotes, & Epiſcopi, Conſiliarii in eodem Populi cœtu; verbo, illi omnes, qui idem vitæ genus profitentur; unde dicimus eos, qui in eamdem ſocietatem admittuntur, ſimul arctius conjunctos eſſe, ac propius vere connecti. Igitur eodem pacto dicere poſſumus, Sacerdotes ad Jeſum Chriſtum

ſtum

ſtum accedere, cum enim ille ſit ex vi ſtatus ſui perſona Deo conſecrata, & illi etiam non ſecus ac ipſe, in eadem profeſſione, eodemque ſtatu verſari, dici poſsunt. Verbum hoc animadvertendum eſt; aliud quippe eſt Deo ſimpliciter conſecrari, & illi ex ſtatus ſui vi conſecratum eſse; qui enim ſtatum dicit, dicit ſtabilem, certamque profeſſionem, quæ perſonam ita ligat, & obligat, ut inde illa emergere nequeat. Sacerdos igitur per ſtatum ſuum Deo ſacer; Deo arctius vinctus, obligatuſque eſt, quam qui aliquem civilem, politicumque ſtatum ingrediuntur, ſuis magiſtratibus, muneribuſque alligentur. Hæc enim vincula frangi poſsunt, illa vero Sacerdotum non item; quapropter ſi qui in eodem corpore, & communitate continentur, ſimul arcte conjuncti ſunt; arctius Diaconi, & Sacerdotes ſimul eſse debent conjuncti, ideoque etiam cum Domino, quandoquidem ejuſdem profeſſionis. Hinc nomen illius gerunt, & non Chriſtiani tantum, verum etiam Chriſti appellantur ut illi: *De genere Sacerdotum Chriſtorum*; (2. *Malach.* 2.) quia Sacerdotii unctionem acceperunt & ſeſe propius attingunt. Tertius denique modus accedendi ad Deum adhuc ſanctior eſt; fit enim per affinitatem, per interiorem ſimilitudinem, per virtutem, & gratiam, quod illos ſimiles efficit Angelis, & ipſi Deo; nam in Dei cultu nomina, quæ imponuntur, nequaquam ſunt nomina vacua, & effectu carentia. Si quis ſacram recepit unctionem, dicitur Chriſtus, ſimulque recipit effectum ſub hoc nomine latentem; & interius ſpiritualem recipit unctionem gratiæ, non ſecus ac illam extrinſecus reipſa recipit cum oleo, & balſamo.

Deus ad Sacerdotiū nō vocat homines niſi ut operentur, & fructus afferāt.

Cum Dei Filius Apoſtolos vocavit, non ideo vocavit eos, ut inertes eſsent, atque inutiles, ſed ut in omnes ſe conferrent locos, ut ubique prædicarent, ubique evangelizarent, & verbis, & exemplis populos erudirent. *Ego poſui vos, ut eatis, & fructum afferatis, & fructus veſter maneat*, (*Joann.* 15.) & docet S. Paulus omnes Eccleſias curarum ſuarum objectum fuiſse, ſi ille prædicat Evangelium, ſe munus ſuum obire, quo niſi ſumma cum officii fide perfungeretur, magnum ſibi impenderet infortunium. Et ſane quænam vita fuit primorum Eccleſiæ Miniſtrorum, eorumque omnium, qui in ſtatu ſuo ſemet ſanctificare conati ſunt? Certum eſt etiam, cum Miniſtri zelo ſuccenſi ſine ulla relaxatione laboribus ſe exercuerunt, crediſiſse ea tantum a ſe fieri, quæ ad munus ſuum obeundum ſibi erant facienda. Miniſterium Eccleſiaſticum ex ſe, & natura ſua conſtitutum eſt, ut qui ad illud elevati ſunt, fortiter operentur. Numquid dici poteſt, modo illius immutatam eſse naturam, ejuſque officia non eſse amplius eadem? Magnum Eccleſiæ vulnus hoc eſt, quod in illius ſinum magnus irrepit Miniſtrorum numerus, qui ſumptibus ejus vivunt, & ex quibus illa nullam percipit utilitatem. Illi ergo quibus neceſsaria deſunt talenta, ut Eccleſiæ deſerviant, ab altaris miniſterio excludendi ſunt, & liquet hos a Deo nequaquam vocari. *Recens Auctor.*

Sacerdotes & Eccleſiaſtici bonum præbere tenentur exēplum.

Munus bonum præbendi exemplum non minimum eſt inter Eccleſiaſticæ, & Sacerdotalis vitæ officia; & hoc ipſum maxime inculcarunt Apoſtoli in iis monitis, quæ diſcipulis ſuis tradidere. Audite quomodo S. Paulus Apoſtolus ad Timotheum diſcipulum ſuum loquitur. *Exemplum eſto fidelium in verbo, in converſatione, in caritate, in fide, in caſtitate*: Quod ipſum ad Titum repetit: *In omnibus te ipſum præbe exemplum bonorum operum in doctrina, in integritate, in gravitate.* Cur autem Apoſtolus acriter adeo urget diſcipulos ſuos, ut bonis exemplis fideles ædificent? quia ipſe eorum vim, & efficientiam illorum cognoſcit, quia qui docet, & facit, facilius perſuadet eo, qui docet tantummodo. Evangelicæ veritates ſecundum omnem earum vim explicantur, Chriſtiani nihilum moventur: qui facilius moverentur, ſi qui eas tradunt, accuratius illas operibus exequerentur. Hoc ſemper conatus eſt præſtare Philippus Nerius; qui ſemper exercuit, quod alios docuit. Ille ſibi amorem conciliabat caritate; dum aliis Evangelicum verbum nunciabat, ſibi attentos reddebat morum ſuorum ſanctitate, boniſque operibus ſuis eos, quibus Evangelicam doctrinam inſpirare cupiebat. *Idem.*

Sacerdotis ſtatus duo exigit præſertim: magnam ſanctitatem, & peculiarem cum Salvatore conjunctionē.

Ut qui ad Sacerdotium vocantur, digne ſublimis ſtatus ſui munus obeant, duobus indigent. 1. Maxima perfectione, & ſanctitate; quia hic ſtatus ſanctus, & ſacer eſt in inſtitutione ſua, officium hoc divinum eſt in omni miniſterio; immo ipſa eſt origo ſanctitatis quæ in Eccleſia Dei eſse debet. 2. Peculiari nexu cum Salvatore, cum quo Sacerdotes intime conjuncti ſunt per miniſterium ſuum adeo peculiari modo & tanta cum poteſtate, ut par minime deceat Angelos ipſos in ſtatu gloriæ. Quapropter Sacerdotes adniti debent, ut omnino hæc duo præſtent, eaque tanquam ſtatui ſuo maxime neceſſaria reſpiciant. Hoc ipſum eximie Sanctus Philippus Nerius præſtitit. Status ſui perfectionem adeo ſedulo conſectatus eſt, ut ſummi æque, ac imi illum ſuſpicerent, & jam in anteceſsum virum ſanctiſſimum prædicarent. Ita Salvatorem dilexit, ita adhæſit illi, ut vere dicere liceat, hunc inter maxime neceſsarios illius extitiſse, necnon eximiis ejuſdem muneribus cumulatos. *Idem.*

Conjunctio cum Deo Sacerdotibus, & Miniſtris Domini in primis neceſſaria.

Novæ Legis, non ſecus ac antiquæ Sacerdotes juxta doctrinam Apoſtoli, medium quodammodo locum Deum inter, homineſque tenentes, & hominum apud Deum negotia procurant, & apud homines, Dei. Hinc neceſse eſt ut propius, quam ceteri ad ſupremam hanc Majeſtatem accedant per orationem, quæ illos ſupra terrena omnia attollat, ut conjungat Deo, & ut illos prorſus divinos efficiat viros, qui cæleſtia tantummodo cogitent, æternarumque rerum dumtaxat deſiderio foveantur. Tandem enim quid minus exigi poteſt ab eo, qui per conſecrationem ſeſe altarium miniſterio devovit, qui Dei ipſius locum tenet, qui loquitur verbis ipſius, qui illius vices gerit? Tam ſæpe diviniſſimum illius corpus præ manibus habens, poteſtne illi ſpiritum ſaltem ſuum non præbere? Cumque inter præcipua illius munera ſit, Dei laudes concinere, eumque aliis propitium ſuis precibus reddere; poteſtne ſatis digne ſuo perfungi munere, quin intime adhæreat Deo? Hæc fuerunt prima illa fundamenta ſanctitatis Sancti Philippi Nerii, quæ illum adeo in ſublime pertulerunt; & hæc potiſſima fuit ejus præparatio ad ingrediendum Sanctum hoc Miniſterium, ad quod illum deſtinabat Deus per donum orationis, quod a teneris uſque unguiculis a Deo recepit, & quod toto vitæ ſuæ tempore excoluit.

Qui ad Sacerdotium vocatur ſibi repræsētare debet hunc ſtatum, non ſolum velut omniū ſanctiſſimū, verum etiam moleſtiſſimum, & quinam ſit finis illius.

Cum aliquis ſibi propoſuit ſemet ſacris addicere miniſteriis, necnon ſtatui Sacerdotali, debet ille ſibimet exhibere nihil coram Deo ſanctius, nihilque coram Deo ſublimius eſſe, quam ſublimis hic ſtatus, verum ſimul etiam nihil moleſtius eſſe, nihil gravius, nihil difficilius. Dei gloria unicus debet eſſe finis illius; ſi certus eſt, ſe conſecrare velle bona, corpus, vitamque ſuam in Dei cultum, & animarum ſalutem, hic unicus eſſe debet finis, quo animetur. Si alias ob cauſſas operatur, pro certo habere debet ſe nequaquam vocari a Deo, & ſi in ſanctum hoc miniſterium ingreditur, ſe nequaquam ingredi per oſtium. Poſtquam propoſitum ſibi finem ad examen revocaverit, ſecreto ſecum reputare debet, qualiter ipſe affectus ſit, quibus viribus præditus; cur enim Eccleſiaſticum ſtatum amplectatur, ſi ſtatus illius officiis explendis eſt impar? Sanctus Philippus licet Sacerdotali oneri ferendo maxime par eſſet, quandoquidem plurimos annos ſemper fideliter ſervierat Deo, ac uni illi placere ſtuduerat, non ideo ceſſavit, quo minus ſeipſum diligentiſſime excuteret: ſed non auſus ſeſe tanto muneri immiſcere, pendere omnino voluit a nutu prudentiſſimorum virorum a quibus regebatur, ordinem vero Sacerdotis nonniſi obedientia compulſus animum adjecit, ut ſuſciperet.

Sacerdos debet ſemper ob oculos ſuos habere præſtantiam, & ſublimitatē ſtatus ſui, & quare?

Ob Sacerdotis oculos verſari ſemper debet ſui ſtatus ſublimitas, ut hæc cogitatio ſuæ profeſſionis honorem vitæ ſanctimonia ſuſtinere eum cogat. Sanctus eſſe debet non ſolum propter vitæ ſanctitatem, quam profitetur, verum etiam propter Dei conſilium, quod de ipſo iniit, & propter finem quem ille ſibi proponere debet in ſtatus hujus electione habenda: videlicet ſeipſum ſanctificandi. Ideo ab illis, qui ad eumdem admitti poſtulant, quæritur, ut accuratius inquiratur, quo ſpiritu agantur, utrum eorum ingenium, natura, vires ſeſe muneri tanto valeant accommodare, & præſertim, utrum ſatis habeant virtutis, ac virium, ut ſuſcipiendum onus valeant geſtare. S. Philippus Nerius periculum evitavit, quia quin ullam ſeſe ultro immiſcendi mentem haberet, triginta, & amplius annos, in omnibus pietatis exercitiis tranſegit antequam fieret Sacerdos, quamquam nonniſi divinis actus conſiliis hoc tandem ſuſceperit Miniſterium.

PARAGRAPHUS VI.

Delecta ex Aſceticis, recentibuſque Concionatoribus loci hujus argumenti.

Elogium S. Philippi Nerii.

NOviſſimis hiſce ſæculis, quibus error, inſcitia, avaritia, inertia Dei domum evertebant, ad utilitatem, & gloriam Eccleſiæ natus eſt S. Philippus Nerius, qui pene extinctum Sanctuarii ignem rurſus accendit ſuæ pietatis fervore, & ardore zeli ſui qui diſciplinæ, & Religionis ſpiritum in ipſius Religionis centro inſtauravit, & qui in ea tanta auctoritate, quam illi virtus ſua, exemplique ſui robur conferebat, ſine dignitate, ſine Eccleſiaſticæ præeminentiæ gradu ordinem, & pœnitentiam reſtituit, & Romæ Clerum reformavit; qui ab ipſa infantia omnibus affectibus ſuis moriens, proſpera contempſit, non expavit adverſa; qui non ſolum non rapuit aliena, ſed propria etiam erogavit, qui in orationis ſuæ ſublimitate ſuper homines aſſurrexit, iterumque per humilitatem, & miſerationem ad illos deſcendit; purus & caſtus in cogitationibus ſuis, venerabilis in actionibus, integer, & in omni vita ſibi conſtans; diſcretus in ſilentio, utilis in ſermonibus, ſemper ſuo muneri intentus, & Deo ipſo repletus. *Flechier.*

Sicuti Providentia ſemper in Chriſtiana Religione excitavit eos, qui eſſent aliis virtutū exempla in quovis vitę genere, ita noviſſimis hiſce temporibus, excitavit S. Philippum Nerium, qui Eccleſiaſticis præfulgeret perfectione ſui ſtatus exemplum.

Quemadmodum inter homines nullus eſt vitæ ſtatus, cui Deus gratias, atque ſubſidia non deſtinaverit, ita nullus eſt, ad quem divina Providentia non evocaverit aliquem, qui aliis eſſet exemplo, eoſque ad ſtatus ejuſdem perfectionem adquirendam impelleret: Animadvertunt etiam non pauci, tot inter conditiones, vitæque genera, ex quibus urbes, & Regna coaleſcunt, tot inter Ordines, qui admirabilem hanc Eccleſiæ varietatem conſtituunt, atque tot inter artes, ac profeſſiones, quas ſine peculiari vocatione ingredi, periculoſæ plenum opus eſt aleæ, ne unum quidem eſſe, cui Deus admirabili ſapientiæ conſilio non dederit aliquem ſanctitate præſtantem, qui dux eſſet, qui præluceret iis, qui viam eamdem decurrunt, qui ſimilem vitæ profeſſionem ingreſſi ſunt, eumdemque vitæ curſum ſuſceperunt. Enumeratio ſatis eſſet prolixa, & diuturnum requireret ſpatium; ſatis ſit affirmare, cum ſtatuum, ac profeſſionum omnium ſanctiſſimum ſit Sacerdotium, cumque miniſtri, qui ad illud evocati ſunt, ad alios ſanctificandos

dos

BIBLIOTECA CENTRAL

dos ſint inſtituti; ac miniſterium illud efficiat homines divinorum myſteriorum diſpenſatores; videtur Deo curæ fuiſſe, identidem ac per intervalla recentia proferre lumina ad Miniſtros ſuos illuſtrandos, iterum excitandos, ignem Sanctuarii accendendum, & inſtaurandum zelum, & Spiritum Sanctitatis, qui ſemper fuit eorum character. Hoc ipſo conſilio Deus S. Philippum Nerium protulit in mundum; ideoque illum tot exornavit virtutibus, tot illi gratias impertiit, ita ut haud hæſitanter affirmari poſſit Sanctum hunc virum ad altiſſimum perfectionis in hoc ſtatu gradum evaſiſſe. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Inſtitutio S. Philippi Nerii, & prima quæ protulit virtutis exempla.

S. Philippi ſapientia, & pietas eum ætate adoleſcebant, & incipiebant percipere guſtum ſanctæ ac pœnitentis vitæ Religioſorum, quorum domos crebro ventitabat, cum Pater illius coactus fuit eumdem mittere in cujuſdam ex patruorum ejus ruſticam domum qui cum opibus diffluerет, & filios non haberet, illum ſibi heredem futurum deſtinabat. Opulenti hujus patrui divitiæ non admodum affecerunt eum, cum majus huic cordi eſſet bonum, videlicet ſolitudinis, & divini cultus amor. Quo magis mundum videbat, eo magis ad ſolitudinem anhelabat. Patruus autem, licet ægre ferret nepotem ſuum a ſuo conſpectu divelli, veritus eſt, ne vocationi ejus obſiſteret, ſi apud ſe illum diutius retineret. Philippus ergo Romam ſe contulit, quo vix pervenit, cum ſtatim ejus virtus eluxit. Paucis diebus tantum profecit pietate, atque doctrina, ut Romæ jam tanquam conſultiſſimus Theologus, ævique illius vir ſanctiſſimus haberetur. Sanctitas ejus in tota vitæ ratione elucebat, & in faciem uſque, & oris habitum ſaliebat. Pudor, & modeſtia illum nequiſſimo cuique verendum præbebat; licet non defuerint quidam adeo impudentes, qui innocentiæ illius ponerent inſidias; quod tamen in eorum dedecus ceſſit, & opprobrium. Permiſit Deus, ut diu illi hujuſmodi prælia ſuſtinenda eſſent ad periculum virtutis ejuſdem faciendum, & ut ille hinc majorem victoriarum numerum referret. Periculoſiſſima ſcorta ſe ægrotare ſimulabant, eumque accerſebant, ut ſeſe converterent, videlicet ut illum tentarent; Sed divina favente gratia inde purior ejus virtus evaſit; & omnia hæc tentamenta ipſum humiliorem, verecundiorem, magiſque mortificatum effecerunt. *P. Croiſet in exercitiis pietatis.*

Sancti hujus vivendi genus erat auſterum; plerumque enim ſemel in die comedebat, & ſi quando pani, & aquæ parum leguminis accedebat, curabat ut hoc ipſum ita male conditum eſſet, ut hoc ſolatium in veram pœnitentiam converteretur. Jugis erat ejus oratio, paullifper ſopore interrupta. Cum qualibet die ſeptem Romæ viſitaſſet Eccleſias, non minimam noctis partem ad cœmeterium Calliſti impendebat, ut ſuper Martyrum monumenta ſua pietatis exercitia produceret. Piis id genus actibus divini amoris ignis adeo cor illius inflammavit, ut deinceps rogandus illi fuerit Deus, ut divinos ardores moderaretur. Magis, magiſque in dies ſingulos ad intimam cum Deo unionem attractus, annos natus tres ſupra viginti omnem ſibimet interdixit cum mundo conſuetudinem, ac ſeſe totum bonis operibus mancipans, ſtatuit nil amplius quam propriam perfectionem, & proximi ſalutem inquirere. Xenodochia, carceres, refugii domus facta ſunt caritatis ejuſdem theatra; & quaſi hæc nondum zelo ipſius ſatis eſſent, nullus præteribat dies, quo non inveniretur in aliquo piorum hominum cœtu, in collegiis, in compitis, ac triviis, ut mortales omnes qua familiaribus ſermonibus ſuis, qua ſanctiſſimis exemplis ad virtutem impelleret. Cui adeo activæ caritati ita benedixit Deus, ut brevi graviſſima facta fuerit mutatio in locis omnibus, quæ frequentius obibat. Jurgia, blaſphemiæ, obſcena dicta ex publicis locis proſcripta fuere, & Roma admirata eſt generalem morum reformationem prius etiam, quam illius auctorem cognoſceret. *Idem.*

Zelus, & caritatis opera effecerſit, ut ex fructu quem retulit Romæ, cognoſceretur.

Tunc cœptum eſt obſervare meritum, atque virtutem adeo præſtantis operarii. Complures pietate viri ſeſe illi comites addiderunt, ut bonorum operum illius fierent participes. Non pueri ſolum, & pudibundi pauperes zeli ipſius effectum experti ſunt; caritas ejus ſeſe ſuper omnes ſtatus effudit; aſſidue operabatur, ut omne ſubſidii genus procuraret Xenodochiis, captivis, & pauperibus domibus Religioſis. Romæ etiam opitulante, ac urgente ſancto quodam Eccleſiaſtico viro Confeſſario ſuo celebrem inſtituit confraternitatem Sanctiſſimæ Trinitatis in Eccleſia Sancti Salvatoris, vulgo *del Campo*, nuncupata in ſolatium, ac levamen advenarum, peregrinorum, invalidorum, quibus nullum eſſet perfugium. Philippus erat velut anima novi hujus corporis; & ex moleſtis membrorum functionibus meliorem ſibi ſemper partem vindicabat. Cum Sancti noſtri Confeſſarius ſatis admirari non poſſet inſignes fructus, quos ardens ſui pœnitentis caritas in Eccleſia ferebat, ratus eſt, illius miniſterium utilius futurum, ſi ille ad Sacerdotalem dignitatem eveheretur. Conſilium hoc vix auditum Philippi humilitatem exagitavit, obtemperandum nihilominus fuit, & ne illi tempus permitteretur novas in ſingulos dies difficultates nectendi, interpoſita tantum interſtitiorum diſpenſatione, intra duos menſes Tonſuram, quatuor Minores, Subdiaconatum, Diaconatum, & Sacerdotale miniſterium accepit. *P. Croiſet in Exercitiis Pietatis.*

Humilitas timum il-

Cum S. Philippus Nerius Romæ verſaretur, ibi mundo ignotus latere cupiebat, ſed ſanctitatis ejus celebritate per totam Italiam effuſa, potiſſimum vero Florentiæ, ubi natus erat pervulgata; civitas hæc credidit ſibi ex illius virtute proficiendum eſſe, illum obteſtans, ut ſuſcipere vellet curam ejus Templi, quod in illa totius orbis Chriſtiani metropoli poſſidebat, ut locum eidem præberet exercendi magnum illum zelum, cujus ardorem omnes ſentiebant. Non deerant Philippo cauſsæ, propter quas ſacerdotale munus reformidaret, ad quod aſcendendum erat illi, ut huic concivium ſuorum Templo deſerviret; in quam curam modo plurimi ſine vocatione æque ac ſine virtute obrepunt. Sed credidit etiam jure, ſibi magis eſſe pertimeſcendum, ne divinæ adverſaretur voluntati exploratæ, & per manifeſta ſigna compertæ. Poſt ſatis diuturnam renitentiam ceſſit, ſed hanc dignitatem arbitratus eſt eſſe inevitabilem ſanctitatis requiſitæ neceſſitatem, non ſecus ac viam ad ſanctitatem ipſam adquirendam expeditiſſimam. Utrique ſatisfecit; nempe ad illam omnes attulit neceſſarias diſpoſitiones, omniaque ejus munera explere conatus eſt, & profecto dicere audeo hoc unum eſſe ex perfectiſſimis exemplis, quæ hoc in ſtatu unquam extiterint. Verum inter hanc virtutum multitudinem, quæ in illius perſona pari cum fulgore enituerunt, illas commendare poſſum, quæ potiſſimum incomparabilem hanc dignitatem exornant, & quæ præſertim in iis requiruntur, qui ad ſtatum hunc ſublati fuerunt; videlicet unionem cum Deo per orationem, ut tutius cum hominibus verſari liceat, & pro illis exorare; puritatem illis neceſſariam, qui quotidie immolant, & comedunt Agnum ſine macula; ac tandem jugem mortificationem, quæ debet efficere veluti tot viventes victimas illos, qui a Deo electi ſunt, ut ipſi hoc offerant adorabile ſacrificium. Hæ ſunt diſpoſitiones, atque virtutes, quas S. Chryſoſtomus requirit ad hoc miniſterium, & quas Sanctus noſter perfectiſſime exercuit. *Auctor Sermonum in omnia argumenta, &c.*

lum a Sacerdotio deterruit; ſed poſtmodum ille hujus dignitatis munere ſanctiſſime perfunctus eſt.

S. Philippus Nerius ſe indignum arbitratus tanto hoc miniſterio, quantum Sacerdotium eſt, plures annos cunctatus eſt, quin animum poſſet appellere ad ſtatum hunc amplectendum; ſed ad illum ingrediendum per obedientiam coactus, vix mente concipi poteſt quam ſanctis diſpoſitionibus affectus illum ingreſſus eſt. Primam celebravit Miſſam tanta cum Deo & Salvatore ſuo conjunctione, ut dici poſſit ſpiritum illius abſorptum fuiſſe hoc majeſtatis, & amoris myſterio; & qui judicium ferre voluiſſet ex languore vultus ejuſdem, ex igne quo cor illius urebatur, dixiſſet, illum veniſſe non tam ut aliam victimam ſacrificaret, quam ut ſeipſum ad pedes altaris immolaret. Gratiæ, quibus cumulatus fuit, dum primum ſanctam litavit hoſtiam, nonniſi præludia fuerunt earum, quibus deinceps erat cumulandus. Quotidie Sacris operabatur, & recenti fervoris acceſſione in ſingulos dies operabatur, ita ut in extaſi rapi videretur. Poſt conſecrationem plerumque plures horas ſine motu, & ſine ſenſu permanebat; & ſuaves lacrimæ, quas fundebat, ſatis oſtendebant, quinam eſſet ardor divini amoris, quo cor intrinſecus æſtuabat. Nunquam niſi cum vi ab altari recedebat. Cum Miſſam celebrare cogeretur in ſacello domeſtico propter ſuas infirmitates & ſæpe etiam ut per otium ſuæ pietati ſatisfaceret; miniſter, qui aderat celebranti, ita juſſus paullo ante communionem ſecedebat, & nonniſi poſt unam, alteramve horam accedebat, ut ille Miſſam abſolveret. Facile eſt mente aſſequi intimas communicationes, quas tunc habebat cum Jeſu Chriſto, & quibus ſpiritualibus deliciis pura hæc anima perfruebatur.

Suaviſſima colloquia, quæ habebat cũ Domino divina celebrãs myſteria.

Quis intelligere poſſet quid in S. Philippi corde accideret per interna hæc cum Deo ſuo colloquia, per intimam hanc, quam cum illo habebat unionem? Ut hæc ſecreta detegeremus, auferendum eſſet hujus ſanctuarii velum, ut ibi non mortuum, ac in monumento ſepultum Salvatorem intueremur, ſed viventem, & communicantem vitæ abundantiam animæ huic ſanctæ, ſancto amoris ejuſdem igne ſuccenſæ. Ipſe etiam ſanctus hoc nobis explicare poſſet, quandoquidem in Jeſu Chriſto magis, quam in ſeipſo vivebat. Spiritus hominis ignorabat, quod per Dei ſpiritum fieret in homine, ac ſeſe penitus Divinæ tradens bonitati, in anima ſua operabatur magna, licet ignoraret illa. S. Philippus quotidie ſanctum offerebat Sacrificium, & niſi gravi quopiam prohiberetur morbo, ſanctum Euchariſtiæ Sacramentum recipiebat. Cum vero Sacris operabatur, adeo vehementibus amoris ſenſibus afficiebatur, ut ſæpe ſubſiſtere ad vires reſumendas teneretur. Nonnunquam dum Hoſtiam vel calicem attolleret, in extaſim ita rapiebatur, quin demittere poſſet manus, ut quod illis tenebat, iterum in altari deponeret. Aliquando poſtquam celebraverat, ita ab omni ſenſu erat abſtractus, ut mortuus potius, quam vitæ pleniſſimus videretur; & tantam ſuavitatis copiam guttabat, ſanctam Hoſtiam abſumens, ut qui aderant plane id exploratum haberent. Cum die quadam ſanctum obtuliſſet Sacrificium, & ardentiori premeretur cupiditate amandi Deum; etiam atque etiam a Spiritu Sancto divinum hunc petebat amorem, cujus ille fons eſt, cum repente ſe divina caritate inflammari ſentiebat, ut illius cor, cum nimis arctaretur, duas extruſerit coſtulas, quæ latius protenſæ majus cordi ſpatium reliquerunt. Poſt inſigne hoc Dei beneficium Sanctus noſter quinquaginta vixit annos, & poſt obitum illius mortales omnes tanti hujus miraculi teſtes fuere. *P. de Saint Jure.*

Quanto Dei amore cor illius eſſet inflammatus.

Dei amor ita erat ardens in corde S. Philippi Nerii, & adeo plene Sancti hujus animam occupabat, ut dixiſſes omnia illius verba, & actiones ignitas eſſe. Cum quadam die non commu-

communi affectu Spiritum Sanctum oraret, ut ipſum donis ſuis replere, ſuiſque ardoribus inflammare vellet, tantam repente divini hujus ſpiritus vim ſenſit, ut cor ſuum omnino inflammatum fuerit, ac tanta vi exultaverit, ut illius conatus ferre minime valuiſſet, niſi Deus inſigni ſuæ bonitatis effectu pectus illius dilataſſet duas ſemovens coſtas, ut majus relinqueret ſpatium cordi, quod refrigerari poſſet, ac liberius moveri. Ex eo tempore quinquaginta circiter annos tenerum cor iſtud non adeo arcte ſe premi ſentiens, incredibili vehementia ſeſe agitare perrexit, ita ut totum corpus jugi ſubſultu moveretur. Hic idem ignis tanta etiam aliquando exarſit vehementia, ut Philippus gravia experiretur mala, quibus per pluſculos dies affligtabatur, itaut nonnunquam refrigerationem aliquam adhibere teneretur. Ideo, ne ſuffocaretur media etiam hyeme, & provectiori ætate, cum annum ageret octuageſimum, noctu, æque ac interdiu denudatum habere cogebatur pectus, januas & feneſtras cubiculi aperire, ac refrigeratoriis pharmacis uti ad leniendos immodicos calores, qui illum penitus abſumpſiſſent. *P. Saint Jure in libro 4. de Cognitione, & amore Jeſu Chriſti.*

Zelus Sancti Philippi Nerii, proximi.

Poſtquam S. Philippus Nerius ad Sacerdotium fuit evocatus, & jam Presbyter extitit, nihil illi antiquius fuit, quam cum peccatoribus verſari, illos ad officium conſiliis ſuis revocare, vitam illis per pœnitentiam reddere, bonis operibus tueri, & ad virtutem illos inflammare qua familiaribus collationibus, qua adhortationibus publicis. Meminerat ſe eſſe Sacerdotem, & præcipuum munus ſuum eſſe, peccatores conciliare Deo; ſe J. C. locum in Eccleſia tenere, ſe habere in labiis verba reconciliationis, ſibique vitam ſuam in hoc glorioſo difficilique munere eſſe inſumendam. *Jugiter* hæc meditabatur admirabilia S. Pauli verba: *Dedit mihi miniſterium reconciliationis.* (*2. ad Cor. 5.*) Pater Æternus tradidit nobis reconciliationis miniſterium; & ſicuti erat in Filio ſuo ut mundum peccatorem reconciliaret, in nobis quoque eſt ut opus idem perficiat. Sed nulla re magis ad laborandum pro peccatorum ſalute excitabatur, quam cum cogitabat Evangelii præcones, & Sacerdotes Dei locum tenere, nomine illius loqui, eſſe potius tot alios Deos, quam Dei legatos, atque miniſtros: *Pro Chriſto legatione fungimur.* Omnes id genus cogitationes adeo vehementer S. Philippum ad peccatorum converſionem procurandam agebant, ut nihil diceret, faceretque, quod huc non ſpectaret, & quaſi ſeipſum peccatorum utilitati devoviſſet, & Jeſu Chriſti ſecutus exemplum, eorum eſſe vellet victima, omnes actiones ſuæ pro illis impendebantur, & ipſe penitus in hac caritatis exercitatione abſumebatur. *P. Senault Presbyter Oratorii.*

Sancta negotia, & opera caritatis, quæ diem S. Philippi partiebantur.

S. Philippus Nerius, cujus omne vitæ negotium in proximi ſalute verſabatur, mane totum in ſacro Confeſſionis tribunali ſedebat peccatoribus funeſta detracturus vincula, quibus Mundi, dæmoniſque jugo adnectebantur, & invictas fracturus catenas, quæ illis non lacertorum, ſed cordium uſum, motumque auferebant. Pomeridianas autem horas vel in peculiaribus collationibus, vel in publicis adhortationibus impendebat, ut rebelles ad officium compelleret, & ſicuti ſe omnibus debitorem eſſe credebat, iis qui converſi erant, quaſdam proponebat meditationes, ut recogitantes gratias, quas a Dei Filio perceperant, memoriam illarum recolerent, & veterum grata recordatione recentes ſibi procurarent. Sed quod Sanctus hic dolebat, cum ſolus non poſſet illud opus perficere, quod non modicum Sacerdotum numerum occupaſſet, amor, qui induſtrius eſt, & ad inveniendum aptus illi ſuaſit, ut ſocietatem inſtitueret, quæ tot ipſi ſuppeditare poſſet Sacerdotes, quot ferme convertendi mortales eſſent, ut in illis quodammodo repetitus, factuſque multiplex, poſſet, ut ita dicam, loqui, & agere in pluribus Templis, plurimiſque locis adeſſe, ac per filios ſuos ea facere, quæ per ſeipſum minime poterat. Philippus rebus in omnibus Dei Filium imitari conatur; inſtituit in Italia Congregationem, quam Oratorii nuncupavit, eamque compoſuit ex Sacerdotibus, quibuſcum una, eademque mens eſſet ac illi, operarentur ad peccatorum converſionem, illos audirent, erudirent, juvarent; ita ut quodammodo multiplicatus ferme ubique ageret, ubique prædicaret, atque tot in tribunalibus Confeſſiones exciperet, quot Confeſſarios inſtituerat. *P. Senault Oratorii.*

S. Philippi virtutes ſũt exemplũ, & damnatio Sacerdotum inertium, & mundo devotorum.

Quibus præditus eſſe virtutibus debet, qui Jeſu Chriſti Sacerdotium obtinuit? Ejus conſcientia nonne debet eſſe veluti vas purum, ſanctificatum, & conſecratum Domino ad illius quidem honorem, omnium vero utilitatem? *Vas in honorem ſanctificatum, & utile,* Sanctus Paulus ait. Nonne eſſe debet homo Dei, ſemper paratus ad corripiendum, erudiendum, ædificandum, & reconciliandum in omni juſtitia? perfectus, & ad omne functionis genus diſpoſitus, quam illi veritas, juſtitia, ſapientia imponunt? Talis erat Apoſtolicus ille operarius, de quo loquimur; prædicans interdiu, orans noctu; privatorum noxas, & Eccleſiæ univerſalis mala fletibus proſequens. Philippus Nerius veſtra erit damnatio, homines profani, quos cupiditas ad altaris pedes adduxit ut ibi veſtræ ambitioni ſubſidium, egeſtati refugium, aſylum inertiæ inveniretis; vos, qui Sacerdotio initiati vobiſmet propoſuiſtis tranquillam fortunam, vel in primarum dignitatum fulgore, vel in opimorum beneficiorum opulentia conſtitutam, oculos in Nerium conjicite, qui cum nequaquam ut vos, fruſtra gratiam ordinationis receperit, altari famulatus eſt, non ut inde victum quæreret, ſed ut illi ſeſe tamquam victimam conſecraret. Sibi merita comparavit, ſerendo verbum Dei, & peccatoribus eas annunciando veritates, quas ignava indulgentia captivas tenetis. Tota ejus vita inſumpta fuit pueris frangendo panem, quem vos comeditis, quin laboribus, ſudoribuſque veſtris illum fueritis promeriti. Quanam ſapientia facultatem exercuit ligandi, atque ſolvendi, quam ipſi profunditis, & cujus ideo diſpenſatores eſſe videmini, ut ad arbitrium veſtrum, & peccatorum libidinem diſſipetis? Quæ dignitas, quis decor in ipſo etiam exteriori habitu Philippi Nerii, qui veſtrum totius corporis habitum damnat! Componite ergo mores veſtros ad hujus prototypi exemplar. Hoc ſpeculum eſt, ubi intuemini virtutes quæ vobis deſunt, & vitia quæ vos dedecore afficiunt. Ne ſterilis fiat in vobis iſta cognitio. *Sermo Manuſcriptus.*

Sanctus hic Confeſſionibus excipiẽdis potiſſimũ vacavit.

Quantumvis uberrima meſſis eſſet in Confraternitate Trinitatis, tamen ager hic non ſatis patebat zelo ipſius. Confeſſarii ſui hortatu ingreſſus eſt Communitatem P. Sacerdotum S. Hieronymi, quæ Caritatis appellabatur, ibique audiendis confeſſionibus addictus fuit. Reformidabat Philippus terribile hoc miniſterium, & nonniſi per obedientiam illud ſuſcepit. Quo in munere quot bona pepererit vix, & ne vix quidem poſſumus enumerare. Viſæ ſunt inſignes converſiones in omni ætatum diſcrimine, omnibuſque in ſtatibus. Apud Sanctum hunc virum confiteri, atque converti unum erat, & idem. Ipſo ardenti Dei Caritate ſuccenſo, pauca, quæ proferebat verba, confitentium animas penetrabant. Nullus peccator licet in peccati habitu occalluiſſet, nullus protervus homo, nullum erat ſcortum, qui ad illius pedes non ſolveretur in lacrimas. Nihil reſiſtere poterat hortatiunculæ Philippi; vel unicum Sancti hujus hominis verbum emolliebat, & corda glacie adſtricta liquabat: tot admirabiles converſiones nimis illi perjucundæ accidebant, ut ſibi parceret. Poſt traductam in orationibus noctis partem, ſummo diluculo ſacris operabatur; & vix gratiarum actione abſoluta, tribunal exomologeſeos ingreſſus ſæpe inde non egrediebatur ante noctem, multoties non alia refectus eſca, niſi ſalute animarum. *Exercitia pietatis P. Croiſet.*

Quomodo S. Philippus voluerit maria traducere, & ſe ſociũ addere Miſſionariis Indiarũ propter fructus faciẽdi cupiditatẽ.

Cum S. Philippi auribus accidiſſent mirabiles converſiones, quas in Japoniæ inſula operabatur Deus per miniſterium Patrum Societatis Jeſu, ſubiit illi mens traducendi maria, ac ſeſe comitem addendi illis, qui ea in regione maximo cum fructu miſſiones exercebant; verum inde fuit deterritus, quippe oſtenſum fuit ipſi, unam Romanam urbem eſſe illi poſſe inſtar omnium Indiarum, totiuſque Mundi, qui recens fuerat detectus. Sub hoc fere tempus, cum diſcipulorum ejus numerus augeretur, & multitudo eorum, qui ad ipſum confugiebant, jamjam gravis fieret Templo illi, ubi cœtus habebantur, a Confratribus Caritatis petiit locum, qui ad dexterum Eccleſiæ ipſorum latus in ſatis amplam magnitudinem protendebatur. Oravit, exoravitque; & ibi per diſcipulos ſuos fieri juſſit collationes quaſdam, & conciones horis ſtatutis. Summi æque ac imi eo certatim tanta in copia confluxerunt, ut Philippo aperiendum fuerit Oratorium hoc ipſo in loco, ubi poſt inſtructiones habitas, publicæ preces funderentur. Pio huic inſtituto Deus ita benedixit, ut Romæ non alius haberetur ſermo, quam de eundo ad Philippi Nerii Oratorium. Cum meſſis in ſingulos dies ſuccreſceret, Deo curæ fuit, operariorum numerum augere; atque tunc principium habuit hæc ſancta Societas, quæ, jam ſæculum abiit, ex quo ædificat Eccleſiam. *Idem.*

Summus amor Sancti Philippi erga Mariam.

Mirum non eſt, quod Angeli ſæpe S. Philippum viſitaverint, quandoquidem Angelorum Regina eodem honore ipſum dignabatur. Etenim vitæ illius Scriptor, & Bulla Apotheoſis ejuſdem docent, Sanctam Virginem beatis hiſce Spiritibus ſtipatam ſæpe illi apparuiſſe. Nihil, illa inconſulta, aggrediebatur, cum illam in matrem dominamque ſuam elegiſſet; in Eccleſiæ, ſuæque Congregationis neceſſitatibus confugiebat ad illam, eamque ſibi in advocatam adoptans certus erat, ſe quidquid petiiſſet, cælitus conſecuturum. Amor erga illam reſpondebat amori, quo filium ejus complectebatur; paſſim ſuam caram matrem, delicias, amoremque ſuum illam appellabat. Nulla erat adhortatio, nullus ſermo, concio nulla, ubi Mariæ nomen non reſonaret; Mariam honorate, Mariam diligite, filii mei, iterabat ille indeſinenter Patribus Congregationis ſuæ: hæc eſt omnium gratiarum largitrix, nullus de cælo favor, niſi per manus illius obtinetur. Validiſſimæ illius interceſſioni referebat acceptas converſiones omnes, aliaque mirabilia, quæ per illum operabatur Deus, & ipſe quotidie inſignibus favoribus cumulabatur. Cum quodam die æger in extremis laboraret, & jamjam ageret animam; apparuit illi beatiſſima Virgo, cujus aſpectus recentes illi vires addidit. Omnes qui aderant mirati ſunt illum intuiti repente exultare gaudio, & clamare in ſedentis habitum ſeſe erigentem, & oculos manuſque attollentem verſus objectum, quod ipſe unus cernebat: Heu! Ecce bonam matrem meam. Quo ipſo temporis momento convaluit; & gaudio ipſam ſuperante humilitatem confeſſus eſt ſe celerem curationem ſuam debere Sanctiſſimæ Virgini, quæ ipſum ægrotantem inviſere dignata fuerat. *Ex variis Auctoribus.*

Si S. Philippus Nerius perfectus erat vir Orationis antequam etiam ſacris ordinibus initiaretur, conjectura aſſequi licet, quanta perfectionis acceſſio per dignitatem hanc facta fuerit. Ubilibet orabat, quaſi adeſſet coram Deo ſuo, eumque ſuis oculis intueretur; ſed ad aram recogitans felicitatem ſuam,

BIBLIOTECA CENTRAL BAN

ſuam, qua illum inter manus ſuas retinere, atque in ſua poteſtate veluti habere ſibi licebat, ſolvebatur in lacrimas, quibus oculi, & facies ſuffuſi madebant. Hæ quidem ſunt gratiæ, favoreſque non omnibus ſperandæ. Scio equidem: Verum comparemus etiam cordis noſtri frigus cum ardore, & accenſione cordis Sancti hujus viri; modicum illud tempus, quod in precibus fundendis impendimus cum integris diebus, noctibuſque, quas ille orando traducebat. Hoc potiſsimum illis faciendum eſt, qui ut ille Sacris inſerviunt Altaribus, qui, ut ille, initium ſumere deberent ab ipſo cordis ſui ſacrificio, & ſæpe recogitare ſpiritum terribilium myſteriorum, quæ ipſi operantur. Heu! Hominem qui quotidie Corpore, & Sanguine Dei ſaginatur, dicebat Philippus, de Deo non vivere, hoc quam mirum eſt! Ita ſane; ſed quod multo magis mirum eſſe debet, eſt videre quam indevote plerique ea precum penſa perſolvant, quæ ab Eccleſia recitare jubentur; qua mentis evagatione accedant ad altare; & cernere ut plurimum, quod qui orationis viri eſse deberent, & ſæpius cum Deo, quam cum hominibus loqui, alii quidem ſunt negotioſi, & ſæcularibus curis impediti, alii voluptatibus, ſolatiiſque dediti; alii terrena dumtaxat quærentes redituum, ac beneficiorum ſibi acceſſionem procurantes, alii vero æque parum devotam, & cum Deo conjunctam vitam ducentes, ac mortales in mundi commercio impeditiſsimi. Hoc olim Propheta quidam ævi ſui ſacerdotibus exprobabat: *Sicut populus, ſic & Sacerdos.* (*Iſaiæ* 24.) Statum ſuum non conſiderant, dignitatem ſui characteris nullo habent in diſcrimine, licet per hanc inter alios effulgeant; miniſterii ſui Sanctitatem negligunt, neque cogitant munus illud, quo Deo propiores redduntur. At ſperantne ſe alia quapiam via præbere poſse digniores? Haud ita hoc ſperare non debent. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Elogiũ Romanæ Congregationis Oratorii.

Congregatio Romana Oratorii Sancti Philippi Nerii inſignis fuit propter ſummos viros, quos peperit, necnon propter ſuorum Inſtitutorum ſapientiam, & nitentes illorum virtutes, ex quibus conflata fuit. Eccleſiæ propter perennes zeli ſui fructus, ac intemeratam ſanæ doctrinæ adhæſionem adeo utilis eſt, ut nullum tota Italia eſſe queat vel utilius, vel Sanctius inſtitutum. Congregationis hujus Conſtitutiones Apoſtolico cujuſdam Pontificis Brevi approbatæ fuerunt, qui mire callens eximia bona, quæ recens hoc Societas afferebat, illi ſuum præſidium conceſſit. Non multo poſt aliæ inſtitutæ fuerunt Congregationes in ditione Eccleſiaſtica, in regno Neapolitano, in Etruria, & ducatu Mediolanenſi. Tot tamque præclara bona nonniſi totum Infernum excitare poterant; invidia in Sanctum Auctorem exarſit: eique inter ſuos

Perſecutiones quas nova hæc Congregatio paſſa eſt.

etiam Confratres hoſtes ſuſcitare non deſtitit. Zelo, ac prudentiæ illius ſexcenti poſiti fuerunt laquei; nominis ejus famæ non pepercerunt inimici; ad illum decipiendum adhibitum etiam fuit impudentiſſimarum mulierculaRum miniſterium. Calumniæ etiam excogitatæ ſunt; delatus etiam fuit, quaſi rerum novarum amator, perinde ac ſuos deduceret pœnitentes per vias pietatis hactenus ignotas, & inexploratas. In judicium vocatus fuit, admonitus, & propius inſpectus, ſed tandem innocentia, & Sanctitas illius latere non valuerunt, procella detonuit, & Sanctus vir fuit in miniſterio ſuo confirmatus. Congregatio ejus Sancta erat, neque poterat pati tot contradictiones; Infernus in ſingulos dies magis contra membra, & adverſus Caput ejus furebat. Craſſiſſimæ etiam calumniæ fuerunt adhibitæ; ſed inſignis S. Philippi virtus brevi callidas has maligni ſpiritus artes ſuperavit. Omnes admirabantur quotidie magis Sanctitatem illius, quam paſſim Deus Prophetiæ, & miraculorum dono confirmavit. *Ex Pietatis exercitiis Patris Croiſet.*

Fructus quos adfert Eccleſiæ iſta Congregatio.

Ex iis quæ hactenus a nobis dicta ſunt judicium ferri poteſt de fructibus inæſtimabilibus, gloria, ac honore, quos S. Philippus per ſuæ Congregationis Inſtitutum Deo procuravit. Ipſe fuit exemplar eorum, qui aliis exemplo futuri ſunt; quandoquidem illos erudiit, atque formavit, quos S. Petrus exemplum perfectionis aliorum appellat, omnemque impendit curam ad ſanctificandum ſtatum hunc, a quo reliquorum omnium ſtatuum Sanctitas pendet. Verum quidem eſt plures inſigni ſanctitate viros in id omne ſtudium contuliſſe, S. Carolum Borromæum, qui eadem vivebat ætate, & qui ſanctæ neceſſitudinis vinculis cum illo conjunctus erat, Mediolani id præſtitiſſe, quod Romæ Sanctus noſter exequebatur; paullo poſt in Galliis prodiiſſe S. Franciſcum Saleſium, & inſignem Cardinalem *de Berules*, qui glorioſum hoc inſtitutum provexerunt, & Sancti noſtri diſcipulos non ſine ingenti fructu in eumdem finem adlaboraſſe. Sed præterquamquod meſſis ſatis ampla fuit tot operariis; omnes juxta magnum S. Philippi conſilium operati ſunt; exemplo ejus alii excitati ſunt; neque eorum gloriæ mihi videor officere, ſi illis antefero Sanctum, qui primus operam ſuam collocaverit, ut eum vitæ ſtatum reformaret, qui longiſſime aberraverat eo confuſionis, ac tenebrarum tempore, ubi ignorantia, vitium, hæreſis, morum corruptio, quaſi quædam colluvies exundarant, & in omnes terrarum plagas ſe effuderant. Divina Providentia plurimos in Eccleſia ſua Ordines, Præſules eximios, ſanctiſſimos Eccleſiaſticos ſuſcitavit, qui ferrent ſuppetias, ac repararent damnum, atque vaſtitatem, quam tot inimici pepererunt. Sed S. Philippo id, abſit verbo invidia, accidit, quod erat præcipuum, & maxime neceſſarium, videlicet Eccleſiæ corpus reformare ducto a præcipuis ejuſdem membris principio, videlicet Sacerdotibus, & Eccleſiaſticis; quod profecto fuit compendiariam ſequi viam ad reliquorum mortalium ſanctificationem, quam ille breviori, ac præſtantiori via eſt conſecutus. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

De Angelica S. Philippi Nerii puritate.

S. Philippus omnem vitæ ſuæ curſum tanta cum puritate tranſegit, fuitque in hoc virtutis genere adeo perfectus per curas, ac jugem vigilantiam, quam adhibuit, ut omnibus ſæculis futurus ſit admirabilis: quoniam nullum commiſit crimen, cujus ſeipſum accuſare potuerit, vel levis noxæ contra virtutem æque delicatam, ac pretioſam, atque nitentem; ac triginta annorum ſpatio ne minimum quidem motum expertus eſt Dei dono æque raro, ac admirabili. Ex illius etiam ore intellectum eſt, ipſum propter multiplices curas, atque præcautiones adhibitas ita evaſiſſe, ut omni prorſus careret ſenſu illecebrarum, quibus alii ad incontinentiam excitantur, quod humanam videtur naturam excedere; quæ in ſeipſa fert alimenta ignis, qui ad leviſſimam quamlibet auram accenditur, & inflammatur, & qui nunquam adeo perfecte extinguitur, ut non ſuperſit tantum, quantum ſatis eſt ad terrorem ſanctiſſimo cuilibet injiciendum, cogendumque ut ſibi adverſus tam blandum inimicum quam diligentiſſime caveat. Sed ſi magnus hic Sanctus privilegium hac in re fortitus fuiſſe videtur, hic effectus, vel merces fuit jugis vigilantiæ, qua virtutem hanc prorſus angelicam excoluit tanta cura, quæ effecit ut ille Angeli nomine appellaretur ab omnibus illis, a quibus cognitus fuit. Tantum verecundiæ in omnibus illius verbis, & factis præſetulit, ut cum annos triginta moderatus fuiſſet conſcientiam præſtantiſſimæ neſcio cujus Matronæ, illam ex vultu nequaquam cognoſceret, quia magnum crediſſet facinus curioſius oculos in alterius ſexus perſonam conjicere. Dicitur etiam odore prorſus cæleſti, qui ex ejus corpore emanabat, puritatem aliis inſpiraſſe, quaſi voluerit Deus virtutem hanc jugi miraculo oſtendere; & ajunt, verbis illius adfuiſſe prorſus peculiarem vim ad ciendum impuritatis horrorem; atque libidinoſiſſimum quemlibet ejus conſuetudine caſtum fieri conſueviſſe, ac eos qui importuniſſimis agebantur tentationibus, vel repente illis fuiſſe liberatos, vel novas ad eaſdem ſuperandas vires accepiſſe. *Idem.*

Ejuſdem argumenti continuatio.

Singulares gratiæ, quibus cumulabatur S. Philippus Nerius in puritatis materia præmium erant curæ, & vigilantiæ ſummæ, quam ipſe adhibebat. Virtus ejus merebatur, ut manifeſta fieret poſt ea, quæ ad eamdem tuendam operabatur: nemini enim in ipſo ætatis flore plures paratæ fuerunt inſidiæ, quam ad Sancti hujus integerrimam pudicitiam labefactandam. Sexcentæ artes, & doli excogitati ſunt ad eum fallendum, perductum in ea loca, ubi puritas illius certiſsime naufragium feciſſet niſi ille generoſæ execrationis conſtantiam fuiſſet teſtatus. Id enim, quod ſemel S. Patriarchæ Joſeph accidit, ſepties, vel octies inſtauratum fuiſſe videtur pari cum eventu in S. Philippo. Habebat ille tantam conſcientiæ religionem, & tanta cura baptiſmalem innocentiam tuebatur, ut aliquando teſtatus fuerit Cardinali Baronio Confeſſario ſuo, præ dolore, & confuſione ſe moriturum fuiſſe, ſi ſibi conſcius fuiſſet noxa alicujus hac in re. Profecto hujus characteris puritas, & adeo probata fidelitas digna erat procul dubio Miniſtro altaris; ita nihil ſapientius inſtitutum fuit, nihil ſanctius, quam illa monita, quæ a ſuis ſervari voluit erga mulieres, quibus opitulari tenentur vel in Pœnitentiæ Sacramento, vel in ſermonibus, qui ad pietatem pertinent; ſed ita tamen, ut nuſpiam puritas vel leviſsimam labis ſuſpicionem periclitetur, cum ita ſecuritati duarum harum virtutum proſpexerit, quas ille adeo feliciter ſimul conjunxerat, ut neque hæc illi poſſet officere, neque illa hanc vel minimo poſſet periculo objicere. *Idem.*

Mortificatio, & auſteritas S. Philippi.

S. Philippus ad unguem S. Pauli præceptum adimplevit per mortificationem, & vitæ, quem ducebat auſteritatem. *Glorificate, & portate Deum in corpore veſtro.* Verum eſt præceptum hoc eſſe Chriſtianis omnibus commune, qui participes ſunt Sacerdotii Filii Dei, per ſacrificium cupiditatum ſuarum ab ipſis faciendum: ſed procul dubio ad illud tuendum maxime tenentur illi, qui ſeſe devoverunt Altari, & qui ibi ſæpe idem offerunt ſacrificium, quod in Cruce oblatum fuit, ideoque illi eſſe debent magis ſimiles ob hanc cauſſam, propter dignitatem ſtatus, ad quem aſſumpti fuerunt, & ſanctitatem miniſterii, quod exercent. Hæc erat Sancti Noſtri ſententia, eaque fuit tanquam regula, & ratio vitæ, quam ſibi ſtatim propoſuit: ſed malo dicere, hanc extitiſſe viam, per quam Deus illum deducere voluit ad eum, quem de ipſo finem conceperat, quaſi Calvarius fuiſſet iter ad altare, & ille eſſe debuiſſet homo crucifixus, ut digne offerret in altari, licet alio modo, Sacrificium, quod ſemel in Cruce oblatum fuit. Hac mente, ſi vitæ illius Scriptoribus fides habenda eſt, a puero exercebat juge jejunium uſus aqua tantum, & pane; omnibus abſtinebat ſolatiis, in quæ ætas illa ſuapte natura prona eſt, cilicio domabat corpus ſuum, ferreiſque utebatur catenis, ut juxta S. Pauli exemplum, illud in ſervitutem redigeret; vigiliæ ejus erant aſſiduæ, ac anni tempeſtatum rigores ſupplebant aliis innocuis crudelitatibus, quas fervor illius in praxim non redegiſset. Homo erat vere crucifixus Mundo, nil cupiens niſi crucem, Miniſter, qui conabatur imitari Magiſtrum ſuum non tantum in externis ejuſdem doloribus per pœnitentiam, & mortificationem, ſed, qui a corpore eos traducebat ad

men-

mentem per confuſiones, & humiliationes, quæ Tertulliano teſte, ſunt animæ mortificationes. *Idem.*

Quanto amore Sanctus Philippus Nerius orationi vacaret.

Equidem ſcio neminem mortalium cenſuiſſe ad litteram intelligendum eſſe illud Salvatoris conſilium, oportet ſemper orare, & numquam deficere; Sed ſi quis Sanctorum illud exercuit, quantum humana fragilitas patitur: dici poteſt hunc fuiſſe S. Philippum, quia vita illius fuit jugis oratio, ad quam tot illecebris rapiebatur, ut completo ſtudiorum ſuorum curriculo ſatis mature, quandoquidem S. Sancti luminibus plura didicerat, quam ſua cura, & labore; in illud omne ſtudium ſuum convertit, ac præcipuum vitæ ſuæ negotium dies noctesque in contemplatione traducens. Si olim Solitarius quidam poſtquam totam noctem in precibus tranſegerat de Sole conquerebatur, qui oculos ſuo lumine perſtringens eum perturbabat; S. Philippo ſemper breve nimis videbatur tempus illud, quod eo in munere impendebat, in quo poſtquam ad quadraginta horas integras perſeveraſſet, lacrimabatur, aliquo accedente, ut eum ad cibum vel requiem avocaret; quaſi cæleſti manna jam ſaginatus eſſet, videlicet luminibus, ſuaviſſimiſque affectibus, quibus ſuperfundebatur, & nullibi requiem invenire poſſet niſi in Deo, qui hominis centrum eſt, ut S. Auguſtinus loquitur, quia in uno Deo verum gaudium, alibi autem ubique veram nanciſcitur amaritudinem. Sed Philippus ita valido impetu ferebatur in Deum, ut nullum in re quapiam oblectamentum inveniret, & quum ſemel in eo quieſcebat, tunc ſibi in ſtatu ſuo verſari videbatur, unde nonniſi ſumma vi, & niſu poſſet divelli. *Auctor Sermonum in omnia argumenta, &c.*

Ejuſdem argumenti.

Amor ſeſe colligendi re adhuc integra ſuaſit S. Philippo, ut ab humana conſuetudine recederet ſolitudinem quæſiturus, & cum Deo tantum verſaturus, fugiens interdiu vivorum ſocietatem, quam metuebat, ut cor ſuum inficeret, & non modicam noctium partem in cœmeterio inter mortuos traducens. Illic veteres quidam Philoſophi bene vivendi rationem diſcere conabantur tamquam in Sapientiæ gymnaſio; ſed cum pro Magiſtro non haberent fidem, neque Deum viventium, contemptus terrenorum bonorum quem illic percipiebant, ut plurimum mentem ipſorum inani ſuperbia replebant. Hoc aliter Sancto huic accidebat; ibi prorſus divinam diſcebat Philoſophiam, ibique meditatus vanitatem mundi, voluptatum, honorum ejus, cogitabat, quid ille futurus eſſet aliquando, atque percitus cogitationibus mortis, & veritatum alterius vitæ, quamprimum factus eſt homo penitus occupatus cogitationibus alterius mundi, qui præſentis hujus jam exſors eſſet, vel ut melius dicam, homo totus Dei, qui nonniſi de Deo cogitaret, & loqueretur. Sæpe in extaſim rapiebatur extenſis brachiis, oculis intentis in cælum in integro ſenſuum omniumque facultatum ſuarum defectu; quæ omnes in divini amoris in corde ipſius accendebatur tanto cum ardore, ut cogeretur in terram ſeſe abjicere, cubiculi ſui feneſtras ſumma etiam hyeme aperire, pectuſque ſuum nudare, ad aliquod captandum refrigerium, vel ad exitum præbendum flammis, quibus intrinſecus urebatur; & replebat Deus animam ejus tot deliciis, quas illa capere non poterat, quæ res illum cogebat, ut ad Deum confugeret, eumque obteſtaretur, ut nimium ardoris impetum moderaretur.

Humilitas ejus & deſiderium ab aliis contemnendi.

S. Philippus ardentius contemptum, & opprobria ſitiebat, quam ambitioſiſſimus quiſque gloriæ deſiderio teneatur: Neque hyperbolicum eſt, affirmare callidiſſimam vanitatem, aſtutiſſimamque ſuperbiam numquam plures artes excogitaſſe, vel conatus exeruiſſe ad hominum exiſtimationem captandam, quam Sanctus hic reppelli, irrideri, contemni, pro fatuo, & inſipiente, pro homine nullius ingenii, nullius virtutis, nullius dexteritatis haberi cupierit. Per vos mihi liceat exemplis abſtinere, ac ſilentio præterire peculiarium factorum enarrationem, quæ nequaquam ſaperent illis, qui numquam SS. agnovere ſenſus, neque intellexere ſublimem Sapientiam, quæ in Sancta Crucis ſtultitia invenitur. Viæ, per quas Deus Sanctos deducit, elevatæ ſunt ſuper illas, per quas Deus ceteros homines agit, neque omnibus ſtatuum generibus ſequendæ ſunt. Sancto Noſtro omnino particulari opus fuit via, ſi ille Filii Dei ſecutus exemplum, voluit opprobriis ſaturari, ut loquitur Propheta, non ſecus ac ille ſeſe objecit hominum dicteriis, omneſque tentavit rationes, ut ab aliis contemneretur. Quod autem mirum eſt, quo magis conabatur male audire in populo, ut homines ab illius ſpiritu, perſona, & virtutibus aliter ſentirent per eos actus, quos affectabat, & qui pares erant auferendo omnem exiſtimationem, quam apud ſapientes ſibi conciliaverat; eo magis percreſcebat virtutum ipſius fama, quo magis fugiebat gloriam ea vivendi ratione, quæ efficere poterat, ut illius jacturam faceret; eo magis in honore habebatur, a ſummis æque ac imis diligebatur; & quo magis ſanctitatis ſuæ fulgorem celare nitebatur, hæc magis, magiſque coruſcabat. *Idem.*

Recens S. Philippi Congregatio multa parit bona in Eccleſia.

Satis exprimi haud poteſt fructus, quem in Eccleſia recens S. Philippi inſtitutum gignebat. Quædam fuit S. ſpecies Apoſtolatus propter curſus, atque itinera, quæ novæ Congregationis hujus viri ſuſcipiebant, ut pietatem, virtutemque ferrent in omnia Regna, quia illi, quibus ſubventum fuerat, cum ubique teſtarentur Caritatem, qua ſecum Sacerdotes illi uſi fuerant, excitarunt civitates ad ſimiles receſſus pro peregrinis inſtituendos, & miniſtros, qui illos opitularentur. A peregrinorum famulatu Sanctus vir ſuas curas ad pauperes omnes extendit, & nemo fuit, qui caritatis ejuſdem effectus expertus non fuerit. Magis pudibundi, ac latentes illius cognitionem fallere nequeunt, quia ut ita dicam, ubilibet exploratores habet, nempe ab hominibus piis admonetur, quorum opera in hiſce pietatis operibus utitur. In domos, familiaſque aditum ſibi aperit, non ut negotia illarum cognoſcat, vel in bonorum adminiſtrationem irrepat, quod nonnulli faciunt, qui putant, characterem ſuum ſibi conferre jus aliquod alienis bonis invigilandi, & eorum, quos regunt, familiæ ſtatum cognoſcendi, quaſi illis nihil, ſe inconſultis, facere, aut de re ulla diſponere poſſent: ſed ut ſecretas cognoſcat neceſſitates deinceps opportunam illis opem laturus. Videbantur Xenodochia illius tantum eleemoſonis, ac ſubſidiis, quæ ipſe comparabat, ſubſiſtere. Inter ſuos alii pauperibus inſerviendos erant deſtinati, alii ob neceſſariam opem inquirendam ſolliciti, alii ad pios homines urgendos intenti, ut illorum calamitatis miſerti ſtipem conferrent, alii denique ad pauperes ipſos hortandos, ut æquo animo ſuam ferrent inopiam. Ad hæc exercitia ſuos omnes ille impellebat, primus eos ſuo docens exemplo, quid, & quomodo eſſet agendum. *Idem.*

Media quibus Sanctus uſus eſt ad animas Deo lucrandas.

Quamvis corporalia Caritatis opera non modicam temporis S. Philippi partem occuparent, ea prima tamen fuere dumtaxat rudimenta, quæ magnus hic Chriſtianæ perfectionis Magiſter illis tradebat, quos ad Eccleſiaſticum ſtatum erudiebat; deinceps enim illis oſtendit, ac viam longe nobiliorem aperuit: *Adhuc excellentiorem viam vobis demonſtro;* (1. *ad Cor.* 11.) hæc autem excellentior via fuit ſeſe ad animarum ſalutem impendere per ea, quæ proprius ad hunc ſtatum pertinent munera. Aliis ergo utitur ad ferventes, animataſque adhortationes habendas, quibus, qui jam converſi ſunt ad bonorum operum praxim adducantur, & ad familiares ad populum Sermones efficiendos, quibus nequiſſimus quilibet peccator convertatur; ſecutus hac in re conſilium Apoſtoli, qui exigebat, ut Sacerdotes, ac miniſtri, quibus regimen aliorum committebat, pares eſſent annuntiando verbum Dei, quod eſt tamquam generale inſtrumentum omnium converſionum, rivus omnium gratiarum, principium omnium bonarum cogitationum, & conſiliorum; denique communiſſimum humanæ ſalutis remedium. Hac arte Philippus longe plurimas Deo lucratus eſt animas, Sacerdotes fervore zeloque ſuccenſos adhibens partim in Apoſtolicis Miſſionibus, partim ad prædicandum in Templis tali unctione, ut brevi prorſus mutata viſa fuerit Roma, cum interim ipſe operam ſuam collocaret in Judæis, Hæreticiſque convertendis tali exitu, ut videretur illos univerſos Romæ collegiſſe Providentia, ut Sancti hujus opera converterentur. *Idem.*

Sanctus Philippus adeo peculiariter ſancto, moleſtoque confeſſionum excipiendarum miniſterio ſe devoverat, ut qui vias Domini ingredi vellent, hos familiariſſimos haberet. Sacrum illius Tribunal quotidie magna pœnitentium corona circumſeptum erat, quos ille cum infatigabili patientia, ſummo zelo, & caritate audiebat, licet graviſſimum afferat tædium moleſta narratio tot noxarum, ac ſcelerum, quibus aurem accommodare tenetur Confeſſarius. Attamen urbs tota hoc illi teſtimonium perhibuit, neminem ab illo repulſum fuiſſe, & neminem umquam ab illius pedibus ſine conſolatione diſceſſiſſe; æqualiter quippe tempus ſuum partiebatur, & pari bonitate pauperes, & divites excipiebat, utriſque omnes curas ſuas impendens ſine ulla perſonarum acceptatione, omnium miſeriam ſtatumque miſeratus, ſuavis, & indulgens ſine mollitie, & quin aliquo modo relaxationi faveret; firmus, ac inflexibilis, ubi hoc ſaluti pœnitentium, & miniſterii ſui gloriæ utile, vel neceſſarium cenſebat. Sanctus hic vir fuit adeo conſtans toto vitæ ſuæ ſpatio in adeo difficili, ac moleſto officio, adeoque amavit gravem hunc converſionis animarum laborem, ut ipſa die, qua obiit plures horas in eodem inſumpſerit, quin prohiberetur doloribus, quibus afficiebatur, volens conſummare ſacrificium ſuum perfectiſſima, quam poterat, Salvatoris imitatione, & credens ſe non poſſe melius ad moriendum diſponere, quam adhuc alios docendo bene vivendi rationem. *Auctor Sermonum in omnia argumenta, &c.*

Magni viri quos S. Philippi Congregatio protulit, & magni fructus, quos attulit, & adhuc affert Eccleſiæ.

Congregatio, quam Sanctus iſte vir inſtituit, plena eſt Sanctis Sacerdotibus ejuſdem zeli, ac ipſe, eodemque ſpiritu ductis. Laborant ut æternum faciant zelum ipſius, ejuſdem munera, ac labores producentes: veluti totidem viventia præſtantiſſimi hujus prototypi exemplaria, ipſi etiam exemplo ſunt aliis perfectionis ſtatus iſtius. Hanc ob cauſſam noluit illos Religionis voto alligari, neque aliis quibuſcumque vinculis vinciri præter illa Caritatis, ut in Eccleſia juſtum faceret temperamentum inter auſteritates Religioſi ſtatus, ad quem non omnes evocat Deus, & nimiam diſſipationem, quæ timenda vulgo eſt in aliis Eccleſiaſticis, ac mente, ut utrorumque bona ſimul conjungeret; illis pietatem, ſedulitatem, frugalitatem, & mortificationem priorem inſpiraret, & munera, ac officia poſteriorum propria ſanctificaret, perfugium illis aperiret, qui auſteras aliorum virtutes exercere non poſſunt; ſed qui ut illi ad Dei, ac Altaris Miniſterium vocati ſunt, atque felici hac mixtione inæſtimabilem fecit fructum in Eccleſia Dei. Namque hoc reipſa fuit tamquam Seminarium Præſulum, Cardinalium, Sanctorumque Eccleſiaſticorum; & ſolus Cardinalis Cæſar Baronius per quam optime fuit meritus, ſcriptas ſuis, juſſus plane a Sancto Philippo immenſum

illud

BIBLIOTECA CENTRAL

illud opus Annalium Eccleſiaſticorum ſuſcipere; quin de aliis loquar, qui ſanctitatis laude floruerunt, & florent. Quapropter dici poteſt, ipſum effeciſſe Scholam Sanctorum Eccleſiaſticorum, qui effecerunt ut in Clero propria ſtatus hujus ſanctitas refloreſceret. *Idem.*

S. Philippi Nerii virtutes imitandæ.

Ecce quinam fuerit Magnus Philippus Nerius, Sacerdotum Prototypus. Sancte ille perfunctus eſt tanto hoc miniſterio, ac in ſeipſo expreſſit virtutes omnes, quæ illud comitari debent. Deinde alios etiam ad ſtatus hujus perfectionem formavit. Verum ne credatis, hos eſſe ſolos, quibus proficiendum eſt ex vitæ ejuſdem exemplo. Tot virtutes nequaquam in una tantum profeſſione continentur; ſtatus omnes, omneſque conditiones in earum partem accedere poſſunt. Illius unio cum Deo, tenera pietas, ſpiritus Orationis, nonne excitare nos debent ad imitandam mentis ipſius recollectionem, & nos ab hac evagatione ſpiritus amovendos, in quam mundi commercium nos jugiter agit? Puritas Angelica, quam tanta cura ſartam tectam ſervavit, nonne docere nos debet, a vitiorum, ſcelerumque horrore initium ducendum eſſe in viis ſervitutis Dei, quas Cælum iis tantum promittit, qui ſemet præſervarint a corruptione fere generali, quæ graſſatur in Mundo: ac præſertim profunda humilitas, quæ effecit, ut ille hominum exiſtimationem, & gloriam perhorreſceret, eo uſque, ut enixe Deum flagitaverit, ne ullum uſpiam miraculum operaretur, ſeu viveret, ſeu fato functus eſſet, in gratiam ſuam, ne pro Sancto haberetur; qua in re Deus illum nequaquam damnavit votis; quandoquidem plurima patravit, quæ oſtendunt quam magnus ſit coram Deo, qui illius meritum, ac virtutem eo magis illuſtrare voluit, quo magis ipſe illam in oculis hominum celare conatus eſt. Imitanda nobis eſt immenſa hæc caritas, quæ effecit, ut ille omnes labores, curaſque ſuas transferret, ut proximo opitularetur: ſed qui adeo parum utilem mundo ſemetipſum cenſebat, ut numquam Deo dicere voluerit, quemadmodum fratres ſui illum obteſtabantur, hæc verba, quæ Sanctus Martinus morti proximus protulit: *Domine ſi adhuc populo tuo ſum neceſſarius, non recuſo laborem*: dicens Sanctorum dumtaxat eſſe ita loqui, ſe vero potius ſarcinam eſſe ſuper terram, & mortalium omnium maxime inutilem. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Omnes circumſtantiæ mortis S. Philippi ita notabiles ſunt, ut illas omittere inſtar eſſet criminis. Magnus hic Sanctus caritate coactus ad Salvatorem ſuum anhelabat, cupiebatque mori, ut S. Paulus, præſentia, aſpectuque illius perfruiturus. Votis ejus ſubſcripſit Deus, elegitque ſollemnem Dominici Corporis diem, ut illius deſideriis faceret ſatis. Philippus, cujus animus etiam affecto corpori vires ſuppeditabat, aram aſcendit ſemetipſum cum Dei Filio ſacrificaturus. Hoc in facto eos amoris impetus expertus eſt, qui verbis ſignificari non poſſunt; liquefactum fuiſſet cor illius vi amoris ſui niſi in ſuſpiria abiiſſet, & fluxiſſet in lacrimas. Facies ejus flammis ſuccenſa viſa eſt, & in ea deprehenſa fuere lumina, quæ Sanctum hunc ad Beatorum gloriam evocari teſtantur. Noluit Dei Filium relinquere, niſi illum coegiſſet, ut ſibi benediceret, & niſi audiit ab illo, exilium ſuum cum die illo finem habiturum. Poſt promiſſionem hanc adeo jucundam ab altari deſcendit, & ſinens ſe amore illius abſumi, illo ipſo die ſuum perfecit ſacrificium, & feliciter qualitati Sacerdotiis, alteram victimæ adjecit. *P. Senault Presbyter Oratorii.*

PRO SANCTI NORBERTI PANEGYRICO.

MONITUM.

Magnifica elogia, quibus Scriptores S. Norbertum ante, & poſt obitum proſecuti ſunt, ſublimem profecto nobis reliquerunt imaginem ſuæ pietatis, Sapientiæ, & zeli: & ultro proni ſumus ad credendum Sanctum hujus characteris Virum erroris, & confuſionis ſublimem pro Religione, & Diſciplina Eccleſiaſtica ea omnia præſtitiſſe, quæ expectanda erant ab homine, qui inſignem doctrinam cum ſublimi virtute conſociabat. Verum confitendum eſt arduum, ac difficile eſſe uno Sermone colligere tot virtutes, tot præclare facta, tot inſignes actiones, ac tot varios eventus, qui vitam illius partiti ſunt in diverſa munera, in quibus ille æque ſeipſum ſanctificavit.

Quamobrem ut Magni Sancti hujus juſtum habeatur Encomium, exhibendus eſt ſub tot diverſis characteribus, quot variis officiis perfunctus eſt; auſteri Pænitentis, Fundatoris, & Generalis Præpoſiti Ordinis Regularis, quem ille per tutiſſimas vias ad perfectionis apicem adduxit; Operarii Evangelici in Miniſterio Apoſtolico indefeſſi, ac tandem vigilantis Paſtoris in magnæ diæceſeos regimine, & zelo ſuccenſi ob Eccleſiæ ſuæ jura aſſerenda, & vindicanda. Si diverſi charactéres hi minus regularem efficient Panegyricam illius Orationem, varietas argumentorum eam reddet jucundiorem; & animadverſiones, quibus locum præbebit quilibet negotiorum ſitus eam præbebunt utiliorem, dummodo ars inveniatur omnia jungendi & aa eumdem finem referendi.

PARAGRAPHUS PRIMUS.

Varia Sermonum hujus Argumenti Structuræ.

Sapientia deduxit illum per vias rectas: oſtendit illi regnum Dei: dedit illi Scientiam Sanctorum: honeſtavit illum in laboribus, & complevit labores illius. Sap. 16.

I. SAnctum Patriarcham Jacob animo reputabat Sapiens, cum admirationem ciere voluit erga eam Providentiæ rationem quæ in magno hoc enituit viro, atque poſterorum memoriæ tradere labores, quos ille pertulit, ut magnis, quæ de ipſo illa conceperat, conſiliis reſponderet. Divina hæc Sapientia, quæ illum in antiqua lege delegerat, ut ex eo faceret exemplar fortitudinis, patientiæ, & ſubmiſſionis divinis imperiis, perduxit illum ad optatum finem per vias quidem rectas, ſad aſperas, atque difficiles. Oſtendit illi, Sacer Textus inquit; regnum Dei, hoc eſt viam, quam ingreſſurus erat, ut eo perveniret, ſtatim ac a Deo fuit electus, ut eſſet Prædeſtinatorum figura; docuit illum Scientiam Sanctorum; quæ via eſt laborum, atque paſſionum per annos quadraginta, ac demum illum variis curis exercuit, quæ magnam illi gloriam comparaverunt, & quarum merces fuit felicitas ea, qua fuit unus ex Majoribus Meſſiæ, deditque nomen populo Dei. Dicamne Divinam Sapientiam eodem ferme uſam conſilio erga Sanctum illum, cujus hodie commemorationem Eccleſia concelebrat? quandoquidem Eccleſiæ nova ſubrogare volens ſubſidia, novum Ordinis Inſtitutorem, novum Apoſtolum, novumque Paſtorem, magnum Sanctum Norbertum deduxit per vias tutas, & rectas in variis ſtatibus, per quos illum traduxit.

1. Oſtendit illi viam cæli in ſtatu ſæculari, cum in Mundo, & perditionis via, per aſperam ſinceramque pœnitentiam illum de erroribus revocat; *Oſtendit illi regnum Dei.*

2. Quemadmodum hæc eadem pœnitentia ipſum elegerat, ut eum ad perfectionis apicem tolleret, docuit eumdem Scientiam Sanctorum in Religionis ſtatu per praxim Evangelicorum conſiliorum, in qua adeo peritus Magiſter evaſit, ut illam tradiderit Ordini magno, cujus Pater eſt, atque Inſtitutor, *Dedit illi Scientiam Sanctorum.*

3. Denique ſicuti Deus illum deſtinaverat, ut eſſet Eccleſiæ ſuæ lumen in Archiepiſcopali dignitate; ipſe hoc honore ſe dignum probavit per labores Apoſtolicos, omniaque illius munera adimplevit zelo, & glorioſis actionibus, pro Dei gloria, & Eccleſiæ utilitate; *Honeſtavit illum in laboribus.*

Hæ viæ ſunt, per quas divina Sapientia magnum hunc virum deduxit. Hoc eſt totius vitæ ejus compendium, perſonæ ipſius character, & exemplum Sanctitatis, quod nobis reliquit triplicis ſtatus illius, in quo vixit. Mundi aſſeclæ, qui ſunt, vel fuerunt in erroribus, flagitiiſque, diſcere poſſunt viam, quam ſequi debent, ut revertantur ad Deum, & rurſus ingrediantur eam, quæ in cælum adducit. Religioſi ſe formare debent ad hoc exemplum, ut ad ſublimiorem Sanctitatis apicem perveniant. Præſules, & ii qui primos in Eccleſia tenent honores, in hoc perfecto exemplari diſcere poſſunt officia inhærentia miniſterio, quod exercent, & dignitati, quam obtinent. Hæc eſt imago admirabilis S. Norberti, quam vobis adornaturus ſum, hoc illum nomine appello, quia omnes ſummi viri, qui eo ſæculo floruerunt, virtutem illius tantum admirati ſunt, & una voce prædicarunt, omnia elogia, quæ ipſi deferebantur, meritis ejuſdem fuiſſe inferiora. *Auctor Sermonum in omnia argumenta.*

Dextera Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltavit me: non moriar, ſed vivam, & narrabo opera Domini. Pſ. 117. Ad hæc textus mei verba, mihi videre videor nomen, atque vitam S. Norberti, pericula ex quibus ereptus fuit, vitia quæ perſecutus eſt, dignitates Archiepiſcopi, & Patriarchæ inſignis Ordinis, quibus ornatus fuit, admirabilia, quæ egit in Eccleſia, & in clauſtris, quæ memoriam illius æternitati commendarunt. Credidi me hac Prophetæ ſententia uti poſſe, ut in compendium vobis & vitæ illius hiſtoriam, & elogii ejuſdem fundamentum proponerem. Quapropter quin ab allati textus verbis diſcedam, vobis illum oſtendam. II.

1. Suffultum dextera Dei, & per gratiæ vim a ſæculi corruptione eductum.

2. Ad primas Eccleſiæ dignitates Dei manu ſublatum ob proprias virtutes. *Dextera Domini exultavit me.*

3. Semper viventem, factumque veluti immortalem ad nunciandа opera Domini pro Ordinis ſui inſtitutione: *Non moriar, ſed vivam, & narrabo opera Domini.* Hæc erit Sermonis hujus partitio. *Ex Elegiis hiſtoricis.*

III. Ad inſignis S. Archiepiſcopi Norberti, Magni Ordinis Inſtitutoris elogium dicere poſſumus, illum in graviſſimis Eccleſiæ neceſſitatibus a Summis Pontificibus adhibitum fuiſſe; a Principibus in maximis ſalutis ſuæ negotiis fuiſſe conſultum; ab Imperatoribus amore, atque familiaritate dignatum. Sanctus hic vir hæreſeos ſuperbiam in Belgio contrivit, ſuis prædicationibus Germaniam, & Galliam illuſtravit, inſtitutorum ſuorum ſapientia Saxoniam reformavit. Quamobrem oſtendere poſſumus.

1. Gratiam, quæ illum ab aula, & ſæculi divitiis deterruit, feciſſe ipſum ſimul & exemplar, & Heroem pœnitentiæ.

2. Religionem in illo nactam eſſe vindicem puritatis ſuorum dogmatum, & diſciplinæ.

3. Eccleſiam ſummo cum fructu illum Schiſmaticorum conatibus objeciſſe. *Ex Hiſtoria vita illius.*

IV. Sanctus hic conſiderari poteſt in triplici ſtatu, in quo vixit, & in quo præ ceteris excelluit propter ſingularem modum, quo ubique ſemper enituit.

1. In ſtatu pęnitentis; liquet enim quomodo ille fuerit converſus, & quam exercuerit pęnitentiam, ut divinæ juſtitiæ ſatisfaceret propter vitam abnormem, ac flagitioſam quam in aula duxerat.

2. In ſtatu Cęnobitæ, ac Inſtitutoris Ordinis, ubi Sanctam, piamque duxit vitam, cujus auſteritas Eccleſiæ totius approbationem ſibi conciliavit, tamquam illius Ornamentum.

3. In ſtatu Paſtoris, & Archiepiſcopi Magdeburgenſis, ad quem ſublatus fuit, & mox Primatis, Apoſtoli curam adjiciens vigilantiæ Paſtoris eximii, qui Eccleſiæ ſuæ jura tutatus eſt, omneſque errores, & vitia ex magna Diœceſi eliminavit.

V. Pro textu hæc aſſumendo verba; *Gratia Dei ſum id, quod ſum.* 1. ad Corinth. 15. In magno hoc Sancto viro oſtendi poteſt opus ſingulare gratiæ, & exemplum effectuum illius maxime admirabilium.

1. Gratiæ vis ibi innoteſcit, cum de illo victoriam retulerit nulli earum, quæ omnibus ſæculis viſæ fuerunt ſecundam: quoniam illum avulſit a Mundo, cui adhærebat tot vinculis, quot habebat habitus, & quot illic oblectamenta inveniebat. Erat enim in ipſo juventutis flore, ex illuſtri genere, magna poſſidebat bona, ſpemque fovebat locupletiſſimæ affinitatis, omnibus iis præditus privilegiis, per quæ eniteſcere poterat. Hac de cauſſa videtur Deus omnem adhibuiſſe brachii ſui fortitudinem, ut eum victas dare manus cogeret tamquam alterum Paulum, illum proſternens, & illuminans non ſecus ac Apoſtolum hunc, lumine prorſus inſueto, cujus ope intellexit æternæ ſalutis periculum, in quo verſabatur. Sed Norbertus nequaquam rebellis fuit lumini, & voci, qua Cælitus vocatur, quandoquidem repente nuncium miſit vanitatibus Sæculi, & omnino alius viſus eſt per mutationem, qua admirabiliorem in aliquo Sancto gratia operata non eſt.

2. Poſſumus deinde rationem admirari, qua gratia in hoc Sancto operata eſt, quem vix converſum deduxit per vias omnino peculiares, ſed tutiſſimas, uſque ad apicem Evangelicæ perfectionis in Ordine, cujus ille primum Inſtitutor fuit, & mox omnium virtutum exemplum.

3. Admirari tandem oportet triumphos gratiæ de Schiſmate, Hæreſi, & vitiis omnibus, quæ tunc graſſabantur in Mundo; ſed quæ ipſe per Apoſtolicum zelum ſuum eradicavit, ante, & poſtquam ad Archiepiſcopalem dignitatem ſublatus fuit.

VI. Pro themate aſſumendo verba hæc: *Vas electionis eſt mihi iſte: ut portet nomen meum coram gentibus, & Regibus, & filiis Iſrael, & ego oſtendam ei, quanta oportet eum pro nomine meo pati.* Act. 9. Deus illum convertit tamquam alterum Paulum, ut geſtaret nominis ſui gloriam; hoc eſt, cultum, & legum ſuarum obſervantiam.

1. Gentibus, quas ædificavit vitæ mutatione, quæ omnibus ſtuporem injecit; & mox ferventibus prædicationibus, ut illos excitaret ad pœnitentiam per zelum prorſus Apoſtolicum, exemplo ſuo, & vitæ auſteritate confirmatum.

2. Et *Regibus*, Principibus, ac divitibus terræ, quos ſimul conciliavit, & quorum aliquos ad vitam Religioſam amplectendam impulit, alios vero docuit quomodo ſua poteſtate, ut Chriſti fideles decet, uterentur &c.

3. Et filiis Iſrael videlicet Eccleſiaſticis, & Regularibus, alios quidem reformans, aliorum vero utriuſque ſexus vitam inſtituens, qui temporis decurſu inſignes ſanctitate evaſerunt.

VII. Tria perſonarum genera quolibet tempore ſeſe Domini cultui devoverunt, feceruntque veluti claſſes tres, vel tres ordines Sanctitatis in Eccleſia.

1. Pœnitentes, qui poſtquam duxerunt vitam flagitioſam, noxiam, & prorſus mundanam, vere ſe converterunt, & amplexi ſunt vitam auſteram, mundo vale extremum dicentes, ut de Deo, ac ſalute ſua tantum eſſent ſolliciti. Id genus fuere, celeberrimi illi Anachoretæ, qui in deſertis vixerunt, & qui in corpora ſua admirabiles auſteritates exercuerunt. Secundi illi ſunt qui vitam frugi vixerunt, & ad contemplativam evocati vitam in communi vivunt, ſeorſim a Mundo, unice occupati in laudibus Creatoris; quales hodierna die ſunt quamplurimi Ordinum omnium Regulares, qui id agunt in terra: quod Angeli indeſinenter in Cælo operantur. Tertii illi ſunt, quos vocat Deus ad miniſterium Verbi, & qui Apoſtolicam ducunt vitam in id intenti, ut mundum convertant, ut vitia evertant, & evellant, atque contra Dei, & Eccleſiæ inimicos bella gerant. Facile eſt oſtendere, S. Norbertum in triplici hoc vitæ genere enituiſſe, & in ſingulis inæſtimabilem fructum feciſſe.

Imitatores mei eſtote; ſicut & ego Chriſti, 1. Cor. 11. Hæc ſunt S. Pauli verba, quem nemo perfectius imitatus eſt, & ad vivum expreſſit, quam S. Norbertus, VIII.

1. In vocatione prorſus miraculoſa.

2. In laboribus Apoſtolatus ſui, & in perſecutionibus, quas paſſus eſt J. C. nomen variis populis enuncians.

3. In cura, & vigilantia, qua uſus eſt in regendis Eccleſiis a ſe inſtitutis, in corrigendis vitiis, & abuſibus, quæ obreperant: *Sollicitudo omnium Eccleſiarum. Quis infirmatur, & ego non infirmor? Quis ſcandalizatur, & ego non uror?*

PARAGRAPHUS II.

Fontes, unde hauriri copia poteſt ad propoſitas ſtructuras exornandas, & Auctores qui de hoc agunt argumento.

GAutier Magalonenſis Epiſcopus in *Bibliothecam Patrum Tom.* 26. *pag.* 297. S. Norbertum appellat hominem incomparabilem, in Sacris Scripturis eruditum, virtutum ſuarum ſplendore ſpectabilem. Illuſtria teſtimonia, quæ ſummi viri de Sancto Norberto perhibuerunt.

Guibertus Nonigenti Abbas, qui aliquot annos Sancti hujus conſuetudine gaviſus eſt, de hoc verba facit tamquam de primo Galliæ viro propter ejus perſpicaciam, & acumen in viis vitæ interioris, in Religionis myſteriis, & in divinarum Scripturarum profunditate; *In eadem Bibliotheca Patrum*, *pag.* 182.

S. Bernardus *Epiſt.* 56. per antonomaſiam eum vocat Organum S. Sancti; cæleſtem rivum, per quem Deus voluntates ſuas bonis explicabat.

Anſelmus Havelburgenſis Antiſtes illum proponit tamquam Sanctum inſignem ob ſui Apoſtolatus progreſſus, illuſtrem ob virtutes, objectum deliciarum, & admirationis hominum. *Lib.* 1. *dialog. Tom.* 13. *Specil. pag.* 111.

Hermanus *lib.* 3. *de Miracul. S. Mart. Laud. c.* 7. *p.* 547. inquit poſt Apoſtolos niminem in Eccleſia magis enituiſſe numero triumphorum, quam S. Norbertum, cujus fama celerrime per univerſum orbem eſt illico pervagata.

Albericus, & Robertus de Monte *ad annum* 1116. teſtantur Norbertum hominem fuiſſe admirabilem, inter ceteros genere, opibus, eloquentia clarum, Summis Pontificibus dilectum, ab Imperatoribus in pretio habitum, a Principibus honoratum, Sanctæ Sedis præſidium, infenſiſſimum Schiſmaticorum, & & hæreticorum inimicum.

Cardinalis de Vitriaco illum appellat tubam cum majeſtate Evangelicas veritates annuntiantem; hominem juſtum, verum Dei adoratorem, Organum S. Sancti. *Jacobus de Vitrieco hiſt. Occident. c.* 22.

Chronicon VVeſtphalicum c. 1. addit hunc Solem fuiſſe, qui Eccleſiam ſuis illuminabat fulgoribus pœnitentiæ præconem, qui illam exemplorum vi, & Sermonum illecebris perſuadebat. Vir erat, adjicit Trithemius Abbas *ad annum* 1127. præſtantiſſimæ Sanctitatis; Concionator erat, cujus nomen, & merita in toto terrarum orbe perſonuerunt. Denique vir erat, Baronius ait, *ad annum* 1127. a Deo conſtitutus tamquam lampas ardens, & lucens Eccleſiæ.

Prima Sancti hujus vita, ut perhibetur, ſcripta fuit ab Hugone, primo illius Diſcipulo, & in regimine Ordinis Præmonſtratenſium ſucceſſore. Vita hæc ex pluribus Manuſcriptis collecta invenitur in Actis Sanctorum Enſchenii, & Papembrochii, die ſexta Junii. Hæc tamen vita non ſatisfacit expectationi, quæ de tanto hoc viro concepta fuit, ubi attente alii perlecti fuerint hiſtorici. Quapropter. Qui Sancti Norberti vitam ſcripſere.

Aliquandiu poſt viſa eſt Sancti hujus vita fuſior, pluribuſque circumſtantiis conveſtita a Præmonſtratenſi Canonico compoſita æquali Sancti, cujus virtutes, & facta commemorat; eaque invenitur in iiſdem Actis SS. ab Enſchenio editis &c.

Tertia adeſt etiam vita Gallice, & optime ſcripta a Ludovico Carolo Hugone Ordinis ejuſdem conſcripta; ex hac pleraque facta, materiamque depromplimus, quibus uti licet in Sancti hujus Elogio.

Enſchenius, & Papembrochius in actis Sanctorum, ipſi quoque ſedulo retulerunt acta, miracula, virtutes, perſecutiones, & quidquid magis particulare invenerunt, non inutilem ad Panegyricam orationem inſtituendam ſegetem. Hoc etiam fuſius præſtitit liber, cui titulus: *Ordinis Præmonſtratenſium Bibliotheca.*

In hiſtoricis Sanctorum elogiis unum adeſt in S. Norberti laudem.

BIBLIOTECA CENTRALA